

Brassói Lapok

XL. évtolyam

11. szám

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Hétlő

1934. évi január 15

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az *beszedési díj* címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — *Külföldre* negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — **HIRDETÉSEK** díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Károly király-utca 56-58. Telefon-számok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK SZÉKELYUDVARHELYT!

Bécs

Dollfuss országából egyre aggodalmasabb hírek érkeznek.

A jelek szerint a termetre legkisebb diktátor egyre nehezebben tud megküzdeni azzal az áramlattal, amelyet most már az élniakarácson kívül, a mindenmindegy borzalmas elhatározáson túl, egy meghatározott helyről is fütnek.

Az internált szökevények magyarországi sétája, a Fey alidiktátorsága és végül a sorozatosan robbanó bomba, mind igazolják, hogy Bécsben készül valami.

Kétségtelen, hogy Hitlerék országa az osztrák kérdést szánta annak a gyujtóanyagának, amelynek segítségével vagy erre, vagy arra döntést lehet provokálni az összekuszált hatalmi viszonylatokban.

Hitleréknek, ha rendszerüket tartani akarják, nemesak a győzelem erkölcsi sikere, hanem tényleges gazdasági eredmény is kell. A franciák félelemszülte ellenállása az összes függő kérdésekben, a német tömegek korgó gyomra, olyan tényezők, amelyekkel sokáig lavírozni még diktatórikus eszközökkel sem lehet.

Itt van tehát Ausztria, mint ürügy. Ma háború kirobbantására szinte alkalmasabb, mint a Balkán. Bécs, a világ nagy görbetükre, az örök kedély városa, amelynek derűs arcát a robbanó bomba korma piszkítja be.

Tagadhatatlan, hogy ezeknek a bombáknak a kanóca Berlinig nyulik. Berlin Bécsen át mementőzik, követel és emlékeztet. Hiába becézik a kedves Ausztriát és a kis cancellárt pénzzel, meg vámkedvezményrel, egy ország jótékonyágból nem élhet. Egy államból sohasem lehet öregek menedékházát csinálni, ha nincs gazdasági létalap, egyszer szükségyszerűen kiapadnak a jótékonyági fillérek.

És jön a bomba.

És most küldik is a bombát.

Az igazság az, hogy Ausztria felbomlása óta, a mai csökevény Ausztriának semmi létjogosultsága és létalapja nincs. Tiszta német nyelvterület szoros kapcsolatban a nagy német tengerrel. Gazdaságilag, érzelmileg odatartozik. Így parancsolta a francia érdek tisztán azért, hogy a németek ne erősödjenek.

Hazug alap, lehetetlen alap, tarthatatlan alap. Hiába áldoznak rá iszonyu pénzeket, törvényszerűségek, gazdasági és termelési parancsok dominálják az életet.

Külön tragédia, hogy ezt a valóságot egy szörnyű rezsim szörnyű figurái igyekeznek hasznosítani. Külön borzalom, hogy itt nem a tömegek, hanem csoportérdekek szempontjai dolgoznak és az általános szempontok csak ürügyül szolgálnak.

Ürügyül a háborúra, ürügyül az új háborúra.

Bécsben főzik az új katlant. Ott dobálják a nagy üstbe azokat az utolsó eszmei és erkölcsi értékeket, amelyekért még dideregni tudunk.

Bécsre figyelni kell.

Lehet, hogy Bécsben kezdődik a nagy forgószél, amely embermilliók pehelyéletét fogja ismét magával sodorni.

Nagy lendülettel dolgozik a kormány

Fontos problémák a minisztertanács előtt

Hogyan módosítják a konverziós törvényt

Legújabb jelentések a belpolitikai eseményekről

Bukarest, január 14.

A kormány tagjai pénteken este 7 órakor minisztertanácsra ültek össze Tatarrescu elnökletével. A minisztertanácsról, a mely 10 óráig tartott, a következő hivatalos közleményt adták ki a sajtónak:

„Tegnap minisztertanács volt Tatarrescu elnöklete alatt. Ezen a minisztertanácsban részt vett Titulescu külügyminiszter is. A miniszterelnök, megnyitva az ülést, a maga és munkatársai nevében üdvözölte Titulescut, akinek a kormányban való részvétele biztosítja a fényes győzelmek sorozatának a folytatását, amelyeket Románia külpolitikája terén aratott.

Köszönetet mondva Tatarrescunak, Titulescu biztosította a miniszterelnököt és az egész kormányt teljes támogatásáról arról, hogy egész lélekkel közre fog működni.

A napirend során megvitatták a mindenféle felforgató áramlatok megfékezésével kapcsolatos kérdéseket.

A minisztertanács számos intézkedést határozott el, amelyeket a tanügyi, egyházi és katonai hatóságok útján fog foganatosítani. Ebből módosítják az egyetemi fegyelmre vonatkozó törvényeket és rendeleteket, megtiltva a minden kategóriabeli diákoknak, hogy bármely politikai szervezkedésben szerepeljenek, ugyancsak, hogy nyilvános tüntetéseken résztvegyen az egyetemi hatóságok engedélye nélkül.

A közoktatásügyi és hadügyminisztérium sürgősen törvényjavaslatokat fognak előterjeszteni a katonai előképzésnek az iskolákba való bevezetéséről, hogy ezáltal megteremtsek a kereteit az ifjú nemzedékek rendre és nemzeti fegyelmére való nevelésének.

Hasonlóképpen közbelép a kormány az egyházi szerveknél, hogy működjék közre az ország egészségessé tételének és megbékéltetésének a munkájában.

Ezután az igazságügyminiszter ismertette a minisztertanácsal az állam védelméről szóló törvényjavaslat rendelkezését.

A következő folytatolagos minisztertanács hétfőn lesz.

MUNKALEHETŐSÉG AZ IFJUSÁGNAK

Tatarrescu miniszterelnök szombaton délelőtt — amint a Tempo jelenti — Inculetz belügyminiszterrel együtt ismét Szinajába utazott, hogy munkakihallgatáson jelenjék meg az uralkodó előtt.

A párisi Petit Journal nyilatkozatot közöl a miniszterelnöktől, aki kijelentette a lap bukaresti munkatársának, hogy a kormány nem éri be a vasgárdista mozgalom teljes megszüntetésével, hanem pozitív természetű intézkedéseket is tesz s igyekszik munkalehetőségeket teremteni az ifjúságnak.

MAGYAR SZAKTANÁCSOS A KORMÁNYBAN

A Vesteia című lap úgy tudja, hogy a kormány a kisebbségi alminiszteriumhoz rövidesen egy magyar szaktanácsost nevez ki. Hogy erre az állásra kit szemeltek ki, az még biztos formában nem ismeretes.

Készül az új konverziós javaslat

A kormány által a végleges konverziós törvényjavaslat kidolgozására kiküldött bizottság tegnap este tartotta második ülését a pénzügyminisztériumban Bratianu Dinu pártelnök elnöklete alatt.

A bizottság ezalkalommal még csak a mezőgazdasági adósságok rendezésének a kérdésével foglalkozott annak a szövegtervezetnek az alapján, amelyet a liberális-párt specialistáinak utmutatásai szerint Ottulescu fogalmazott meg.

Megállapodtak tegnap abban, hogy

a mezőgazdasági adósságokat a tőkésített kamatok összegének felére szállítják le.

Ennek a leszállított adósságnak a fizeté-

sét az új törvény már nem 30 évre, hanem csak 10, legfeljebb 15 évre fogja beosztani, mert a 30 évi határidő csaknem egyértelmű a követelés, illetőleg tartozás törlésével, ami megengedhetetlen.

Az adósságok összegének felére való leszállítását a törvény azzal fogja indokolni, hogy a tényleges helyzet szerint a követelések és tartozások értéke így sem szenved csorbát, mert hiszen a pénz vásárlóereje általában megfelelő mértékben emelkedett. Így nem lesz alkotmányellenesnek minősíthető a törvény a követelés sérthetlenségének az alapján.

A bizottság egyébként arra törekszik, hogy a törvény minél egyszerűbb, szabatosabb és gyorsabb hatályu legyen.

A pártvezérek kívánatosnak tartják a politikai fegyverszünetet

Tatarrescu miniszterelnök befejezte azokat az udvariassági jellegű látogatásokat, amelyeket a pártvezéreknél egyben a politikai fegyverszünet létrehozása érdekében is tett. Utolsónak — amint megírtuk — Aderescu marsallt kereste fel a miniszterelnök. Az Adeverul értesülése szerint a marsall igen szívélyesen fogadta Tatarrescut s kijelentette, hogy ha az állam veszélyben lesz, neki a lelkiismerete diktálni fogja a pártharcok határait, de a jelenlegi körülmények között pártja سراiban a hangulat rendkívül kedvezőtlen a kormánnyal szemben, amely minden lehetőet megtett, hogy a néppártnak egyetlen tagja se jusson be a parlamentbe, a melvben egyébként képviselve vannak az

összes román és kisebbségi pártok.

A pártvezérek általában csaknem kivétel nélkül szükségesnek és kívánatosnak tartják a politikai fegyverszünetet, de feltételeket is szabnak, köztük elsősorban a választások megsemmisítését azokban a megyékben, amelyekben különösen feltűnőek voltak az erőszakoskodások. A kormány viszont most nem találja alkalmasnak az időt még esetleges pótválasztásokra sem. Így aztán a politikai kiengesztelődés ügye, egyelőre, csak jóakaratu kísérlet és igyekezet.

Hogy különben a választási erőszakoskodások még mennyire bántják az ellenzéki pártokat, mutatja Mihalachenak, a nemzeti-parasztpárt elnökének a hadügy-

Tessék kívánni és eltenni!

6. sz. SZELVÉNY

a B. L. januári
regény-ajándékára.

1—15-ig sorszámmal ellátott 15 darab januári szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénytárának 1934. január havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszedőlapokat **Bukarestben**: a B. L. kiadóhivatalában (Str. Sft. Mina 9), vagy a főbizományosnál („Cosmopolis”, Calea Griviței 10); **Brassóban**: a B. L. kiadóhivatalában; **mindenütt máshol**: a helyi bizományosnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lejt befizetik az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan úton kapják meg, mint az újságot.

Franciaország sem tűri az osztrák Anschlusst

A francia—német tárgyalás kulisszatitkaiból

Bécs, január 14.
Osztrák politikai körökben nagy fel-tűnést keltettek a január elején Német-országhoz intézett francia jegyzék egyes részletei, amelyek csak most kerültek nyilvánosságra. Az osztrák kormánykörök szerint a franciák válaszejgyezke egy igen fontos és Ausztriát közelről érintő pontot tartalmazott.

Eszerint Franciaország leszögezte, hogy nincs ellene olyan meg nem támadási szerződésnek, amelyek Németország és szomszédai között jönnek létre és amelyek megerősítik a Kellog-pak-

tumot és a locarnói szerződést. A meg-nem támadási szerződéssel egyidejűleg azonban a szerződést köző hatalmaknak ki kell jelenteniük, hogy semmi körülmények közt sem avatkoznak más orszá-
gok belügyeibe.

Az osztrák politikai körök szerint ez csakis Németország és Ausztria viszonyá-ra vonatkozhatik és újabb jele annak, hogy Franciaország különös gondot visel Ausztria függetlenségének megővésére Németországgal szemben. Ha tehát Né-metországnak sikerült az óhajtott meg-nem támadási szerződést létrehozni több

szomszédjával, ennek fejében nem kap szabadkezet Ausztria bekényszerítésére a német birodalomba, sőt ezekben

a szerződésekben Németországnak újabb garanciát kell adnia arra hogy a jövőben békében hagyja Ausztriát.

Végeredményben tehát: az Anschlusst célzó német külpolitika a Franciaország-al való kibékülés esetén sem számíthat sikerre. Ez az, amit az osztrák kormány örömmel állapít meg a francia—német tárgyalások újabb felfedett kulissza-titkaiból.

Amerika nem tréfál

Kiméretlenül inkasszálja a hadiadósságát

Washington, január 14.

Az amerikai kormány újabb megtorló intézkedést tett azok ellen az államok ellen, amelyek nem fizették meg Ameriká-nak a hadiadósságok legutóbb esedékes részleteit. A szenátus elfogadta a Johnson tábornok, munkaügyi diktátor által benyújtott törvényjavaslatot, amely szerint *amerikai állampolgár nem bonyolíthat*

le pénzügyi műveleteket azon államok-kal, amelyek a hadiadóssággal hátralék-ban maradtak.

A tilalom ellen vétők tízezer dollárig és ötévi börtön kiszabásáig terjedő büntetés-ben részesülnek. A megtorló intézkedés éle elsősorban Franciaország ellen irányul.

Németországban halálra ítélték egy munkanélküli házaspárt, mert közös elhatározással elpusztították párhónapos gyermeküket

Landsberg, január 14.

A landsbergi esküdtszék péntek dél-előtt újabb halálos ítéletet hozott. Spöhr Ferenc 33 éves munkás és annak 21 éves felesége állottak a bíróság előtt.

A vád szerint Spöhr Ferenc és felesége múlt év novemberben ujszülött gyerme-küket meggyilkolták és a holttestet el-
ásták.

A halálraítélt munkáspár nem tagadta tettét. Védelmére felhozták, hogy Spöhr annak idején elvesztette állását és mivel Berlinbe akartak menni, hogy ott kiséreljék meg az elhelyezkedést, a csecsemő utjukban volt.

A halálraítélt házaspár kegyelmi kér-vénnyel fordult Hindenburg köztársasági elnökhöz.

Miért olyan nehéz tárgyalásra vinni a szatmári gyógyszerpanamát

Aktaeltűnés miatt — nem zárva

Szatmár, január 14.

Annakidején egész Erdélyben nagy szenzá-ció erejével hatott az a nagyszabású gyógy-szerpanama, amelyet Szatmáron lepleztek le.

Az elmúlt esztendőben a szatmári gyógy-szerészek gyakran panaszkodtak, hogy egyes cikkeket egyáltalában nem tudnak eladni. Így például semmi forgalom nincs a neo-salvarsan-ban, morfiumban és egyéb kábítószerekben. Néhány gyógyszerész utána járt a dolognak és megállapították, hogy ezeket a gyógyszer-eket azért nem keresik, mert

a szatmári piacon van egy gyógyszerár, amely az eredeti árnál sokkal olcsóbban adja el ezeket a készítményeket.

Ezután a váratlan megállapítás után bizal-mas feljelentés ment Bukarestbe az egészség-ügyi minisztériumhoz. A feljelentés alapján az egészségügyi főfelügyelők egész raja szállta meg szatmárt és kezdte me a nyomozást. A rendőrség segítségével kutatást tartottak Görög László gyógyszerész patikájában és ott nagymennyiségű neosalvarsan készítményt, morfiomot és különböző kábítószereket talál-tak. A neosalvarsan készítményekről kétséget kizáróan meg lehetett állapítani, hogy azok a betegsegélyző pénztár gyógyszerár-rából valók.

Innen kezdve azután gyors iramban ment a vizsgálat. Csak éppen az volt a baja, hogy mélységes titoktartás mellett. Mert a titoktar-tás miatt, mint az már ilyenkor lenni szokott, szabadon folyt a pletyka. A felaklatott köz-vélemény csak azt tudta, hogy orvosokat és gyógyszerészeket hallgatnak ki a vizsgálóbi-

rónál ebben a kényes ügyben. Csak ezt tudta és éppen ezért, mindenkit meggyanúsított. Hosszu ideig rebesgették, hogy tiszteletreméltó orvosok, gyógyszerészek vannak ebben a panamában. Mindenki gyanus volt, aki ól. Mindenkiről tudtak, vagy tudni véltek valami-t, míg végre annyi szivárgott ki, hogy a pörnek mindössze két vádlottja lesz: Mihálca Gyula, a betegsegélyző pénztár főgyógyszer-
és Görög László, a Szentháromság gyógy-szertár tulajdonosa. Mihalcát sikkasztással vádolták, mert

meghamisította a recepteket, kijavította a mennyiségeket, hamis receptekkel operált és ilymódon sorozatosan elikkasztotta a gyógyszereket, amelyeket azután eladott Görög Lászlónak. Természetesen az adás-vételi ügylet a rendes árnál jóval olcsóbban történt és így vált lehetővé azután az, hogy Görög sokkal olcsóbban hozza forgalomba ezeket a gyógyszereket, mint a többi gyógyszerészek és így valószínűleg verhetetlenül állott a szat-mári piacon.

Persze a közönség még mindig vár. Szenzációkat és pikantiériákat vár a tárgyalástól. mert azt reméli, hogy a fő tárgyaláson mégis elhangzanak majd olyan leleplezések, amelyek egyik-másik orvost, vagy egyik-másik gyógy-szerészt is berántják.

A tárgyalás azonban eddig még nem volt meg, mert mindig történik valami. Néha a vádlottak, néha a tanúk hiányzanak. Néha pedig az iratokból tűnik el valami.

A mai tárgyaláson például kiderült, hogy az iratok közül eltűnt az a leltár, amelyet az

egészségügyi vezérfelügyelők a betegsegély-ző gyógyszeráráról vettek fel.

Ez a leltár pedig nagyon fontos a bűnügyi tárgyalás során a történet tisztázására.

A tárgyalást újra elhalasztották tehát. Most februárra tűzték ki és az elnök — látva a szisztematikus huza-vonát — türelmét vesztve ki is jelentette, hogy ezalkalommal minden körülmények között megtartja a tárgyalást.

Remélhetőleg az iratokra most már jobban vigyáznak. Remélhetőleg a következő tárgya-lásra nem fog eltűnni semmi az iratok közül. Hiszen a vádlottak ugyis ártatlanságukat hangoztatják...

Kinek érdeke tehát, buzni és halasztani to-vább ezt a kínos ügyet?

Kinek érdeke tehát bizonyos iratokat, zse-niális hüveszmutatványok segítségével eltűn-tetni?

Remélhetőleg mindez kiderül a vallatásnál.

Összevarták és eltemették az alagi gyilkosság áldozatát

Budapest, január 14.

A felesége által meggyilkolt Bognár István alagi hentesmester szétdarabolt holttestét az orvosbonctani intézetben összevarták és a család rendelkezésére bocsátották. Bognár Istvánt, kétfős kopor-sóban, szombatn délután temették el Du-nakeszin, nagy közönség jelenlétében.

Elliogtak egy hírhedt nagyváradi betörőt

Nagyvárad, január 14

A nagyváradi rendőrség az utóbbi idő-ben állandó éjszakai razzziát rendez.

Egyik ilyen razzzia alkalmával az Össze-telepen, ahol fegyver után kutatott a rendőrség, egészen véletlenül elfogta Szilágyi Imre hírhedt betörőt.

Szilágyi három hónappal ezelőtt sza-badult ki a nagyváradi börtönből, ahol másfél éves börtönbüntetését töltötte ki. A szabadulása után pár nappal a Weisz-telep mellett a Körös-parton 400 lejéért meggyilkolták Sanyó bácsit, Várad leg-öregebb utcaseprőjét. Szilágyit akkor lefogták és őt gyanúsították a gyilkos-sággal.

A nyomozás azonban nem járt ered-ménnyel, mert Szilágyi tagadott és sem-miféle bizonyítékot nem lehetett felhozni ellene. A rendőrség akkor szabadonbo-csátotta a betörőt. Azóta Szilágyi eltűnt. A rendőrségre érkezett bizalmas jelenté-sék szerint Szilágyi utonállóbandát alakít-tott. Ennek a jelentésnek alapján a rend-őrség körözni kezdte Szilágyit és most sikerült is elfognia őt.

A betörő tagad. A rendőrség a büntár-sait keresi.

Ultimátum a sztrájkoló pécsi diákokhoz

Budapest, január 14

Addig, amíg a budapesti egyetemen a diákok beiratkozásá sztrájkja megtörő-ben van, a pécsi és debreceni egyetemi diákok kitartanak amellet, hogy addig nem iratkoznak be, amíg követeléseiket nem teljesítik.

A pécsi egyetem rektora ultimátumot intézett a sztrájkolókhöz, amelyben ki-jelenti, hogy a beiratkozást január 18-án lezárja és azok a diákok, akik ezen idő-pontig nem iratkoznak be, elvesztik megkezdett felévet.

miniszterhez intézett levele, amelyet az Adeverul teljes egészében közöl. A levél előzménye az, hogy Rujinsky tábornok súlyos személyi sérelmet szenvedett a köz-ségutáni szenátorválasztások során Cahul-megyében. Amikor a választók nagyobb csoportjával szavazni ment, kor-mánypárti kortések megtámadták. A tá-bornok revolverrel védekezett, majd a szavazóhelyiséget őrző katonaság pa-rancsnokának, egy főhadnagynak a vé-delmét kérte. Az őrség parancsnoka meg-tagadta ezt, noha tudta, hogy nyugalma-zott tábornokkal és a Vitéz Mihály-rend lovagjával van dolga.

Emiatt Rujinsky tábornok bejelentette, hogy, miután így megalázták, lemond tá-bornoki és lovagi rangjáról. Egyidejűleg feljelentést tett a hadügyminiszternél a főhadnagy ellen. Most Mihalache is szoli-darizálta magát Rujinsky tábornokkal s ugyancsak levelet intézett a hadügymi-niszterhez, akitől megkérdi, megtett-e a szükséges intézkedéseket a tábornoknak adandó elégtétel iránt.

Politikai körökben nagy érdeklődéssel várják, történik-e valami Mihalache le-vele nyomán. Tudvalevő, hogy a minisz-terelnök megígérte a pártvezérnek, hogy szigorúan megbüntetteti mindazokat a köztisztviselőket, akik ellen a választások során tanúsított erőszakosságaik miatt az ellenzéki pártok komoly vádakot hoznak fel. A választási visszaélések megtorlását az ellenzék a politikai fegyverszünet és felenyhülés legemlékező előfeltételének tartja.

A NAGY NYOMOZÁS

Az ilfovi vizsgálóbíró serényen folytatja a színajai merénylet teljes ki vizsgálá-sát. Az Adeverul szerint Stanescu vizs-gálóbíró tegnap még két szemtanút hall-gatott ki, aki igen értékes adatokat szol-gáltattak. Egyikük, Anastasescu bukare-s-ti kerületi polgármester, különösen fontos és eddig ismeretlen részleteket mondott jegyzőkönyvbe a merénylet lefo lyásáról. Ducea ugyanis éppen neki nyújtott kezét, amikor a gyilkos Constantinescu megra-gadta télikabátja gallérját s másik ke-zével gyors egymásutánban tüzel revolv-eréből a miniszterelnökre. Egyébként Anastasescu volt az, aki a gyilkost a rendőri hatóságok hiányában elsőnek ki-hallgatta.

Újból vallatta a vizsgálóbíró tegnap Silimon Katalin diáklányt, a gyilkos Con-stantinescu menyasszonyát is, aki a me-rénylővel együtt Cantacuzino-Granicerul tábornoknál, a Vaszárdia helyettes pa-rancsnokánál lakott. A választási harc elején költöztek oda. A diáklány vallo-mása szintén több részletet világította meg a merénylet előkészítésének. Silimon Katalin után Tomescu Marint, Constantinescu barátját hallgatta ki a vizsgálóbíró, majd mindkettőjüket visszaszállították a főszigurancára, ahol, a nyomozás érdeké-ben tartják őket.

Ezzel egyidejűleg a bukaresti hadbíró-ság Nae Ionescunak, a betiltott Cuvântul című lap letartóztatott főszerkesztőjének a szerepét igyekszik tisztázni.

A katonai ügyészség szakértőkkel meg-vizsgálhatta a lap kiadóhivatali köny-velését, hogy megállapítsa, miből ered-tek a lap bevételei.

A könyvelési szakértő megállapításaival összefüggésben újra kihallgatták a letar-tóztatott lapvezért.

A Chautemps-kormány egyelőre kiállta a nagy rohamot

A Stavisky-ügy izgalmai

Kétszer is sikerült bizalmat szavaztatni

Páris, január 14.

A Chautemps-kormány, amelynek megalakulásakor olyan rövid életet jósoltak, a jelek szerint kiállta a Stavisky-ügy viharait. A péntek esti és éjszakai üléseken a kormány és a mögötte álló radikális párt rendkívül heves vitákat kapott és vert vissza az ellenzék támadásait, végül is azonban Chautemps kétszer is sikeresen vetette fel a bizalmi kérdést.

Pénteken este az ellenzék vezérszónoka Ybarnegary képviselő volt, aki nyíltan kijelentette, hogy

Stavisky nem lett öngyilkos, hanem a rendőrök gyilkolták meg, Chautemps magából kivelve ugrott fel helyéről és hevesen tiltakozott a vád ellen.

Az ellenzéki szónok ezután azt kezdte firtatni, hogy milyen kapcsolat volt Bonnet pénzügyminiszter és Stavisky között, Bonnet azonban tisztázta magát, mondván, hogy személyesen nem ismerte, bár nincs kizárva, hogy Strebou, az ottani értekezlet alkalmával látták egymást. Különben ő, Bonnet akadályozta meg az üzletet, amelyet Stavisky a magyar optikuskötvényekkel akart nyelbeütni.

Ybarnegary azonban ez nem csillapította, hanem még emeltebb hangon, szónoki lenyúlattal kiállta:

— Most a rothadt lelkiismeret botránnyával állunk szemben! Hát nem értik Önök, hogy a sülyedésnek ez a látványa kihívja a népharagot? Nem értik meg, mennyire megnehezítik ezek a dolgok diplomáciai tárgyalásainkat? Nem félnék attól, hogy összehasonlíttanak bennünket bizonyos külállamokkal?

Herriot, mint a radikális párt elnöke, s ugyis, mint a lyoni városi hitelintézet elnöke, szót kért és kijelentette, hogy a Chautemps-kormány alatt gyakorosabban intézik el az ügyet, mint régen, másfajta kormányok idejében. — Akkor is kerültek bajba bankok, — mondta, — de akkor a kormányok egyszerűen kifizették a hiányokat!

TARDIEU: EN ÉLVE ELFOGTAM A BÜNÖSÖKET

Ekkor belevetette magát a vitába a jobboldali vezető egyénisége, Tardieu is, aki Herriot ellenlábasa a francia politikai életben. Tardieu gúnyos közbeszólással zavarta meg Herriot beszédét:

— Inkább beszéljen az egymilliárdról, amit Steeg (volt miniszter) kölcsönzött az elzárlathatárainál banknak!

Herriot: En inkább arról a kétmilliárdról beszéljek, amit Ön nem kölcsönzött, hanem ajánlkozott a Banque Nationale de Creditnek!

A kölcsönös célzások és gyanúsítások a szembenálló pártok titkos bankügyleteire csak még jobban elmérgesítették a bangulatot. Tardieu parlamenti vizsgálóbizottság kiküldését követelte, miközben Lafont szocialista rákiáltott:

— Mélyégsen meghotránkozott, hogy ilyen ember, mint Tardieu, merészel nekünk erkölcsöt prédikálni! Tardieu egyik munkatársa annak idején feltörte a külügyminisztérium egyik szekrényét!

Tardieu: Hazudik!
Tardieu ezután sajnálkozását fejezte ki afelett, hogy Stavisky öngyilkos lett. Mikor én voltam a miniszterelnök, — mondta, — élve elfogtam a bűnösöket. Hanau asszony is letartóztatásban volt. Önök azonban, — ezt már Chautemps felé fordulva mondta, — szabadon engedték.

KÉTSZERES BIZALOM CHAUTEMPSNEK

Az ülés, amelyen az ellenlábás pártok igyekeztek egymás régi szennyesét is kitergetni, befejeződött az éjszakába. Végül befejezték a vitát és két napirendi javaslat felvételét a ház előtt: az egyik Ybarnegary részéről, a jobboldal nevében, a másik Herrioté, a radikális párt nevében. Chautemps miniszterelnök kijelenti, hogy a kormány visszautasítja a jobboldali javaslatot és felveti a bizalmi kérdést. A ház 360 szóval 229 ellenében bizalmat szavazott a kormányra. Majd Herriot indítványa felett szavaztak két részletben: az első rész szerint a köztársasági rendszer kötelezősége az ország vonalon biztosítani a közérkölesök megszüntetését. Ezt az „általános rész” közfelfelé elfogadták. A második részben Herriot indítványozta, hogy a ház helyeseli a kormány eljárását a Stavisky-ügyben. Itt vetette fel Chautemps másodszer is a bizalmi kérdést és 376 szóval 295 ellenében ismét megnyerte a szavazatot.

Az ülés végén felfüggesztették Bonauret képviselő, Stavisky volt ügyvédjének mentelmi jogát, amit a bayonnei vizsgálóbíró kért.

KIRÁLYPÁRTIAK VEREKEDÉSE EGY GYÜLESEN

A radikálisok péntek esti versaillesi gyűlését mintegy 60 királypárti zavarta meg, akik berontva a terembe, székekkel és asztallábakkal verekedni kezdtek. Az általános csetepaténak a rendőrség vetett véget, amely nagynehezen helyreállította a rendet. Husz sebesült maradt a helyszínen. A radikálispárt körében nagy a felháborodás a terrorista rajtaütés miatt.

MAGANAK ÁSOTT VERMET A BAYONNEI POLGÁRMESTER

Megirtuk, hogy még a botránny előtt őrizetbe vették Garat képviselőt, aki egyben Bayonne város polgármestere. Garat védője most közölte a vizsgálóbíróval, hogy ügyfele rendkívül sokat szenved a fogházban a hideg miatt. Ezzel kapcsolatban megemlíti a lapok, hogy a hideg cellák emberkinzó rendszere magának a polgármesternek köszönhető, akit most a Stavisky-ügyben való bűnrészessége miatt becsuktak.

Ugyanis még tavaly a város egyik tanácsülésén a tanácsosok egyike indítványozta, hogy lássák el központi fűtéssel a fegyházat. Garat akkor indulatosan felpattant és felkiáltott:

— Szó sincs róla! A bebörtönzött gazembereknek nincs szükségük fűtésre!

Most Garat is egy ilyen lélekfagyasztó cellában ül.

A vizsgálat egyre több súlyos terhelő bizonyítékot produkál Garat ellen, úgy, hogy bűnösségéhez most már nem sok kétség fér.

VALLATJAK STAVISKYNET

A Stavisky-botránny vizsgálata mindig újabb és újabb szenzációs részleteket produkál. Lapjelentések szerint kiderült, hogy

Stavisky még 1931. évben hárommillió frankos életbiztosítást kötött felesége javára.

Ugy látszik, az öngyilkosság gondolata már ekkor a fejében forgott, mert az életbiztosítási kötvényben kikötötte, hogy felesége öngyilkosság esetén is megkapja a pénzt.

A vizsgálatot vezető hatóságok tegnap négy órán át szakadatlanul vallatták Stavisky feleségét. A lapoknak az a nézete és a közvéleményben is az az általános hiedelem uralkodik, hogy Staviskyné férjének rengeteg dologról tud és részletes adatokat tudna szolgáltatni a nagy fezőr szélhámoságairól és bizalmas összeköttetéseiről.

Staviskyné vallomásáról még nem adtak ki hivatalos jelentést, csak annyi szivárgott ki, hogy

Véres összetűzés a fasiszták és antifasiszták között Brüsszelben

A végén a katonaság is kivonult rendcsinálásra

Brüsszel, január 14.

Izgalmas éjszakája volt a nagy belga városnak. Szombatra virradó éjszaka valóságos ütközet zajlott le belga fasiszták és fasisztaellenesek között.

Az alkalmat az ellentétek kirobbanására a fasiszták nagygyűlése szolgáltatta, a melyre vidékről is számosan itaztak fel. Késő este munkáspárti és más fasisztaellenes csoportok jelentek meg a gyűlés színhelyén és a két elkeseredett tábor nemsokára heves harcban állott egymással. A verekedés egész éjszaka tartott. A rendőrség eleinte nem birt a politikai szenvedélytől lángoló verekedőkkel és ka-

tonaságot kért segítségül.

Az utcai harc olyan nagyarányúnak látszott, hogy a város katonai parancsnoksága valóságos kis haderőt vont össze és azzal vonult fel a fasiszta gyűlés színhelyére.

Mire azonban odaért, a rendőrség nagynehezen szétverte a küzdőket. De még egész éjszaka lehetett látni itt-ott kisebb verekedő csoportokat. Hajnára azután teljesen helyreállt a rend. Egész szombaton megerősített őrségek járkáltak az utcákon, hogy az esetleges újabb harcokat csirájukban elfojtsák.

A verekedés színhelyéről számos sebesült szedtek fel a mentők.

Felült a halott a koporsóban

Braila, január 14

A Braila melletti Miha Bravu községben Serban Panait fiatal gazda felesége különös körülmények között halt meg.

Az asszony már rég óta súlyos beteg volt, de hiába járt egyik orvostól a másikig, egyik bábától a másikhoz, senki sem tudott segíteni rajta. Az utóbbi napokban valamilyen uton módon valami sárga porhoz jutott a fiatalasszony, ezzel csütörtökön este megfűtölte magát. Hazatérő férje az asszonyt eszméletlenül

elertülten találta a földön. A kihívott orvos kijelentette, hogy az asszony halott. Megtették az összes temetési előkészületeket, az asszonyt felravatalozták és megsiratták Amikor koporsóba helyezték és a temetőbe akartak indulni vele, az asszony a gyászoló sereg legnagyobb megdöbbenésére magához tért.

Kiderült, hogy az ismeretlen eredetű sárga por kábította el. A hosszú ideig tartó ájulás épen a legjobb időben ért véget.

Januárban kerül Kövér Gusztáv ügye Genfben tárgyalásra

Genf, január 14.

Ismeretes, hogy Kövér Gusztáv dr., a romániai Magyar Párt bihari tagozata elnökének ügye január tizenötödikén kerül a nagyváradi ítélőtábla elé. Kövér megfosztották állampolgárságától és kitusították Romániából, ami ellen egy romániai bíróságok, mint a genfi Népszövetség utján felekezéssel élt. Kövér petíciója is január közepén kerül a Genfben itélkező hármas döntőbíróóság elé, a mely a romániai bíróság ítéletének megfelelően dönt afelől, hogy Kövér petícióját a népszövetségi tanács elé terjessze-e, avagy azt, a nagyváradi tábla kedvező döntése esetén, mint tárgyalani, levogja a napirendről.

Legyen állandóan

a háznál.

Ha az orvosok ezrei, köztük sok neves orvostanár a Togal jó hatásait elismerő módon igazolja, úgy Ön is használhatja bizalommal Togal kiválasztja a húgysavat, azonnal hatású és nagy előnye, hogy a gyomorra, szívre és a test többi szerveire teljesen veszélytelen. Togal nem pótolható! A Togal-tabletta nagy ellenjavallat nélkül alkalmazható, csak a székletének közömbös. Egy kísérlet Önt is meg fogja győzni! Az értesítési lapokat, melyeken a Togal-tabletta elismerését olvashatja. Lej. 52. A Togal-tabletta svájci készítmény.

terhelő adatokat sorakoztatott fel több olyan politikus és pénzember ellen, akiknek neve eddig nem is szerepelt az ügyben. Tehát újabb szenzációk várhatók.

SOKAT LÁRMAZTAK, DE KEVESEET MONDTAK A KÉPVISELŐK

A lapok a Stavisky-ügy parlamenti vitájával foglalkozva, megállapítják, hogy csak a lárma volt nagy, de leleplezések nem történtek. Mintha hallgatóságos megegyezést kötöttek volna a szónokok, hogy csak általánosságban foglalkozzanak az ügygel, de semmiféle újabb tényt, vagy nevet ne hozzanak a közvélemény elé. Az ellenzéki sajtó követeli, hogy ne palástolják el a világraszóló botránny.

RÉMHIREFE A STAVISKY-ÜGY NYOMÁN

A világraszóló botránny által felkavart hangulatra jellemző a Neue Frie Presse fantasztikus hangzó londoni híradása. Eszerint az éjszaka olyan hírek terjedtek el az angol fővárosban, hogy Franciaország diktatura küszöbén áll. A rémhírt az Exchange Telegraph röpitette világgá. Allítólag ottáru direktórium megalakulása volt készülődésben, amelynek tagjai Doumerge, Cailleaux, Weygand tábornok, francia vezérkari főnök, Chiappe rendőrfőnök és Daladier lettek volna. A direktórium puccsal akarta magához ragadni a hatalmat és a röpiratok millióival maga mellé állítani az országnak a Stavisky-botránny miatt felzavart közvéleményét. A kormány azonban, — meséli tovább a híradás, — idejében tudomást szerzett a tervről és erős őrséggel szállta meg az összes repülőtereket, hogy a röpiratok gyors elterjesztését, ami repülőgépekről történt volna, megakadályozza.

A hír merőben fantasztikus és cáfolatra sem szorul. Nagyon jellemző azonban arra, hogy a nagy botránny nyomán mi minden lehetségesnek és elképzelhetőnek tűnik fel.

Autósok figyelmébe

Bukarest, január 14.

A pénzügyminisztérium rendeletet adott ki, amely szerint mindazok, akik nem fizették be az 1934-es év januári negyedére esedékes autó-adójukat, amelynek befizetési határideje, tudvalevőleg, december 31-én lejárt, január 25-ig kiegyenlíthetik adótartozásukat. A miniszteri rendelet kimondja, hogy akik eddig a meghosszabbított terminusig sem tesznek eleget kötelezettségüknek, az adó háromszorosát fogják fizetni.

— Kezdődő érelmeszesedésnél a természetes „Ferenc József” keserűvíz úgy az alhasi panaszt, mint a renyhe emésztést megszünteti és a magas vérnyomást leszállítja

Megszabadult a farkasoktól, de be'eőrült az ijedtségbe

Kisenev, január 14

A Kisenev város közelében fekvő Truseni község határában a farkasok megtámadták Halaci Eufrosina asszonyt. Az öregasszony valahogy megszabadult az ordasoktól, de a kiállott izgalom megörjítette.

A megörült asszonyt a Costingeni-i tébolydába szállították.

Mindnyájan igazoljuk,

hogy a Togal-tabletta nagyszerűen bevált:

Rheuma | Ischias | Ideg- és főfájás
Köszvény | Spanyolnátha | Hüléses megbetegedések

esetén.

Ha az orvosok ezrei, köztük sok neves orvostanár a Togal jó hatásait elismerő módon igazolja, úgy Ön is használhatja bizalommal Togal kiválasztja a húgysavat, azonnal hatású és nagy előnye, hogy a gyomorra, szívre és a test többi szerveire teljesen veszélytelen. Togal nem pótolható! A Togal-tabletta nagy ellenjavallat nélkül alkalmazható, csak a székletének közömbös. Egy kísérlet Önt is meg fogja győzni! Az értesítési lapokat, melyeken a Togal-tabletta elismerését olvashatja. Lej. 52. A Togal-tabletta svájci készítmény.

IRÓ A POLITIKÁBAN

Irta: Korvin Sándor

Az írói aktivitás széles sugárköreinek megszükitése, a megcsontosodott, kájerkabátos és rövidlátó irodalom-professorok szokása. Talán fölszemes hangsúlyozni, hogy nincsen a világnak az a kritikai kánonja, amely az írókat az egyetemes élettevékenység bármelyik területéről, (s így a politikáiról is) kizárhatja. A társadalmi életműködés szervező és összefüggő egészéből a politika nemcsak, hogy nem szakítható ki, de egyenesen történelmi létezésünk és eseményeink hullámzásának legfőbb közéleti kategóriája. Az igazi író, aki a kor élettevékenységében valóban benne él, — akarva-nem-akarva, benne él a kor politikájában is: tevékenységével, vagy hallgatásával, a porondon küzdő osztályok, sőt világok valamelyikét zsírálva erkölcsileg.

Az író, aki művében a kor egész regiszterét átfogja (és van-e számára ennél méltóbb feladat?), a politikai világtörténelem elől sem zárkózik el. És mégkevésbé zárkózik el a politika ama megnyilvánulásai elől, amelyekben a kor sorsdöntő társadalmi küzdelmei fejlődnek ki. A kortársi kötelességek vonala, egyben politikai vonal is. Az író, aki elveszti hangját a politikai eseményekkel szemben, — a történelmi feladatok egyik legsúlyosabbika előtt kapitulál...

Az elmúlt év világpolitikai eseményei s különösen a németországi hitlerista ellenforradalom, mely a társadalmi regresszió, a hulligánizmus s a munkásüldözések barna alvilágába taszította a nyugat egyik legnagyobb népét, miközben hatalmas gondolkodót, valódi vezetőket, mesteri írókat, művészeit és tudósait földönfutóvá tette, — az európai írás legjobbait mozgósította ellentámadásra a társadalmi regresszió, a fenntartás nélküli kulturküzdelem, sőt a felszabadító tömegharc vonalán is. Hogy csak néhány példát említsünk: Romain Rolland, Henri Barbusse, André Gide, Martin Andersen-Nexö, Sherwood Anderson és mások, a Barna Könyv utján világszerte ismert tiltakozó írásai hatalmas visszhangot keltettek mindenütt; ugyancsak erős impressziót váltottak ki Rolland, Barbusse és Gide buzdító levelei, melyeket Georgij Dimitroff-hoz, a Reichstag-pör fővádlottjához intéztek, valamint az azóta Goncourt-díjjal kitüntetett André Malraux, Eugène Dabit s a nevezettek részvétele a nagy párisi anti-hitlerista meetingen, — és nem utolsósorban a politikailag addig nem szerepelt, deresedő André Gide itt tartott beszéde. A legutóbbi hetekben a Reichstag-pör gyarló világszínjátéka ellen emelte fel, a dolgozók nagy ügye iránti szenvedélyes vallomásaiban, szavát Romain Rolland, a párisi „Gegen-Angriff“-hez intézett „Für Torgler“ című sorával.

Nem volna teljes ez a beszámoló akkor, ha nem tennék említést olyan férfiakról, mint Johannes R. Becher, Erich Weinert, Bert Brecht, Stefan Heym, akik verseikkel, Wieland Herzfelde, Claus Mann, O. M. Graf, Karl Franz, Heinz Pol, akik publicisztikai írásaikkal az antifasiszta arcvonal katonái, — teljes odaadással.

A politikai állásfoglalás kötelessége egyben történelmi súlyú állásfoglalást is jelent abban a világküzdelemben, amely jelenleg az előretört reakció s a társadalmi felszabadulás erői között folyik. A teljes létszükségletben gondolkodó és dolgozó író semminő jogcímen nem zárkozhatik el a viaskodások elől, — amelyekben, mint kortárs, maga is a legteljesebb mértékben érdekelve van. Korunk igazi írói már régen elhagyták a föltöbbségi problematikus semlegesség ama égőveit, amelyek, — Karl Franz szavaival élve, — „Inseln der Zeitlosigkeit“: az időtlenség szigetivel hivalkodnak.

A párisi „Gegen-Angriff“ írja: „Miféle értelme van még a szabadságnak, ha nincsen megvalósítva, bár izzó gyűlölet és tevékeny harc árán? Minden óra, amely nem ennek a szent harcnak van áldozva, — főbenjáró bűn mindama eszmények ellen, amelyeket állítólag szolgálunk: a szellem, a kultúra, a tudomány s a szabadság ellen.“

★

Henri Barbusse, egy interjú kapcsán, a következő nyilatkozatot tette a nemrég Párisban járt román Eugen Helgis-nek, a bukaresti Santier című irodalmi hetilap számára: „Véleményem szerint, az intellektuelek nem képeznek külön kasztot. Munkások ők, akiknek ugyanolyan mély, emberi célkitűzéseik vannak, mint a többi dolgozóknak. Azonban munkájuk sajátos természeténél fogva arra hivatottak, hogy fényt vessenek a dolgokra, hogy felnyissák a körülöttük élők szemét és felbresszék lelkiismeretét. Ennélfogva elsőrendű közbizalmi és nyilvános szerepük van, amely természetéből eredő kötelességeket ró reájuk. Mindig is vallottam és gyakoroltam el is mondtam volt különböző formában, hogy azok, akiknek az írás a mesterségük, nem vehetnek papírra bármiféle képzelmeket, melyek eszükbe ötlenek, hanem arra kell gondolniuk, hogyan fejtsenek ki valamely hasznos aktivitást, hogy megvilágítsák az utakat s főképp, hogy kinyilatkoztassák, milyen eszközökkel valósíthatunk meg bizonyos eszményi célkitűzéseket... Azok, akik megmutatják a célt, anél-

Az amerikai repülők az első szakaszon tulszárnyalták Balboék teljesítményét

London, január 14.

Ismeretes, hogy az amerikai légiflotta 6 repülőgépből álló rajt indított földközi utra. A tura első állomása Honolulu volt, ahova tegnap szerencsésen meg is érkeztek a világjáró amerikai repülők. Óriási tömeg leirhatatlan lelkesedéssel fogadta őket.

Az amerikai repülőraj a san-franciskói

repülőtérrel Honoluluig 2150 tengeri mérföldet tett meg 24 óra 19 perc alatt, tulszárnyalva mintegy száz mérfölddel a Balbo vezetése alatt állott olasz „azur-flotta“ rekordját.

A gépek különben 90 tengeri mérföldes átlagsebességgel haladtak és utjuk további szakaszain is le akarják pírítani az olasz eredményeket.

Brassó városa nem hajlandó fizetni a munkügyi minisztérium által kivetett külön munkanélküli adót

Brassó, január 14.

Mint ismeretes, az ország összes munkaadói mozgalmat indítottak a munkügyi minisztérium által kivetett 1.2 százalékos úgynevezett „munkanélküli adó“ ellen. A munkügyi minisztériumnak igyanis az volt a terve, hogy az ebből befolyó összegekből egy országos állami munkanélküli segélyező alapot létesít.

Tekintve, hogy a városnak is vannak a betegsegélyzőnél alkalmazottai és tisztviselői, Brassó várost is kötelezték, hogy az adót megfizesse. A betegsegélyző néhány nappal ezelőtt átiratot intézett Brassó város vezetőségéhez, felszólítva, hogy az 1933-as évről levont 1.2 százalékos munka-

nélküli illetékeket haladéktalanul fizesse be a munkügyi minisztérium javára.

Erre a felszólításra a város vezetősége feltűnést keltő határozattal válaszolt.

Az állandó választmány legutóbbi ülésén kimondották, hogy

Brassó városa ezt az adót nem fizeti, mert a város százszázalékos adó a munkanélküliek segélyezésére, gondoskodik a város munkatlanjainak ellátásáról és így nem adhat külön pénzt hasonló célokra.

A határozatról értesítették a belügyminisztériumot is azzal, hogy ezt hozza a munkügyi minisztérium tudomására.

Halott az orvos rendelője előtt Egy ismeretlen bukaresti nő rejtélyes halála

Bukarest, január 14.

Bukarestben pénteken este a Macedonici-utca 27 szám alatti bérház lépcsőházában egy fiatal nő holttestére találtak.

A megindult nyomozás nem tudta megállapítani a halott nő kilétét. A holttesten levő elegáns ruha alapján fel lehetett tételezni ugyan, hogy a nő jobb körökhöz tartozott, de

sem kéziratában, sem ruhájának zsebeiben nem lehetett semmi olyan írást találni, amely a legkisebb nyomot szolgáltatna volna a halott kilétére vonatkozólag.

A nyomozás során megállapították, hogy a ház lakói a nőt Barbu Ionescu dr. orvosnak abban a házban levő rendelőjéből látták kilépni. A rendőrségen való kihallgatása alkalmával az orvos nagyon zavartan viselkedett.

Zavaros vallomásából csak annyit lehet-

tett megállapítani, hogy a nő csakugyan volt nála. Az asszony azt mondta, hogy vérömlése van és valami szert kért az orvostól a vérzés elállítására. Az orvos már nem tudott segíteni. Megállapította, hogy a vérömlés egy szerencsétlenül sikerült magzatelhajtási műtét következménye. Miután az orvos kijelentette, hogy ő semmit sem tehet és egy injekciót adott be a fájdalomak ellen, az asszony eltávozott.

A lépcsőházban aztán biztosan olyan erős fájdalmak fogták el az asszonyt, hogy ott a helyszínen meghalt.

Ezt vallotta az orvos. A hatóságok nem adtak teljes hitelt az orvos vallomásának, hanem arra az állásponton helyezkedtek, hogy, ha az orvos nem is az egyetlen okozója a halálnak, de annak előidézésében bizonyára része van.

A nyomozás tovább folyik.

Elektroklorifer, az új találmány

Mikulik Ferenc gépmester feltalálta a petroleummal fűthető hő- és villanyfejlesztő házikészüléket

A petrosényi magyar gépész találmánya elviszi a villanyfényt a tanyai házakba és a legsötétebb erdők mélyére is

Petrosény, január 14.

Az ember, aki itt ül előttem, feltaláló. Negyvenkétéves, nős, családapa, öt gyermeke van. Foglalkozására nézve gépész, a bányatársulatnál van alkalmazásban, a fizetése 3500 lej, eddig háromezer volt, most örül, hogy ötszázalékkal felemelték. A neve: Mikulik Ferenc, tessék megjegyezni, mert hallani fogunk még róla...

A találmánya egy hő- és áramfejlesztő — nem nevezem gépnek, mert nem gép — mondjuk, apparátus. A lényege az, hogy áramot, villamosáramot fejleszt kárhól, ahol felállítják és ehhez nem kell

semmiféle centrálé, hálózat, csak egy kis petroleum.

Az apparátus nem nagyobb egy kisebb-fajta kályhánál és egyszerű, mint a kolombusztojás. Neve is van: Elektroklorifer! Be van jegyezve a bukaresti szabádményi hivatalnál Mikulik Ferenc feltaláló és dr. Boeriu ügyvéd, finanszírozó nevére.

Az érdekes találmány

A feltaláló „házi fűtő és világító“ készüléknek nevezi a találmányát, mely kb. egy méter magas és 30 centi széles, de hát ez csak a model. Persze a model is funk-

kül, hogy rámutatnának az utakra, — megtévesztik azokat, akikhez szólnak. A politika kiküszöbölése az irodalmi műből, — hogy csak egy példát említek, — véleményem szerint, közömbösíti és meghamisítja az írás valódi küldetésének minden értékét és jelentőségét. Hangsúlyoznom kell, hogy ezzel nem állítom mintha az intellektueleknek feltétlenül politikai szerepet kellene játszaniuk, hanem azt, hogy nem téveszthetik soha szem elől azt

a tény, mely szerint egy becsületes, realista és tudományos politika az egyedüli eszköz, amely lehetővé teszi a tömegeknek, hogy részt vegyenek a dolgok irányításában. A politika nem lévén csak ráhatás a jelen történelmi életére, annyit ér, amennyit a vezérő elvei érnek. Mégegyszer hangsúlyozom tehát azt a véleményemet, hogy korunk elveszejtő korszakában, ahol szegény semlegesnek maradni, — lehetetlenségnek tűnik szememben az, hogy a

cionál: petroleummal fejleszt hőt és hőkalória által villanyt, mely felhasználható világításra, vasalásra, rádióhoz. A model 70 gyertyafényt ad, mely a készülék nagyobbitása által fokozható nagyobb erőre, nagyobb fényre...

Most tessék elképzelni, igen tisztelt farsuli, tanyai, vagy erdőben lakó olvasó, hogy önnek van egy ilyen kalorifer-készüléke. És leszáll az este. Begyújt a készülék alá, kigyullad a villany és ön leül szépen olvasni, vagy bekapcsolhatja a rádióját, mintha csak városban lakna, élvezheti a technikai haladás legnagyobb közkincsét: a villanyvilágítást. Nem kell bűdös petroleumlámpájával bajlódni, amely rosszul világít, ezenkívül még tűzveszélyes is...

— Jó-jó, mondja ön, de mi a csoda ez a masina?

Megpróbáljuk leírni.

Tehát: egy méter magas, harminc centi széles, olyanformájú, mint egy kerek vas-kályha. Petroleumtartály van benne, fölötte víztartály, melyben a víz az égő petroleumtól felforr és fuvók által nagy mennyiségű gőzzé válik. A gőz egy miniatűr turbinába ömlik és egy ugyanolyan miniatűr dinamót hoz mozgásba, amely aztán az áramot fejleszt.

Míndez nagyon egyszerűnek látszik és talán az is a szakember szemében, de ha olyan egyszerű, miért nem csinálták meg eddig?

A mozdony is egyszerű, a rádió is az, a repülőgép is, de mielőtt feltalálták nem is volt olyan egyszerű.

A kis kalorifer is végtelen egyszerűnek látszik, mégis világraszóló találmány, korszakalkotó, mely alkalmas arra, hogy akár az őrsőbe elvigye a villanyvilágítás kiváló előnyeit és kényelmeit.

Érdekes, hogy a kis masina semmit nem hagy kihasználatlanul, a dinamóval felhasználott gőzt sem, mert az itt felhasználott gőzt apró spirális csöveken visszavezeti és a fűtőtestet melegíti.

A model két körtét éget, egyenként 30 gyertyafényű és kb. két liter petroleumot használ el 6—8 órai világításra és fűtésre, ami azt jelenti, hogy az üzemeltetés nem éppen nagy, de a feltaláló szerint még redukálni lehet majd.

Persze ön arra is kíváncsi falun lakó olvasó, hogy mibe kerül egy ilyen apparátus. Hozzávetőlegesen 5—6 ezer lej lesz az ára, ha majd megkezdődik a tömeggyártása és árusítása.

A feltaláló és ügyvéd társa, aki a kísérletekhez a pénzt adta, állítólag már tárgyalásokban vannak egy tőkésescsoporttal, amely hajlandó a találmányt gyárilag előállítani és mint tömegcikkét piacra vinni. Szóval a dolog komoly.

És a feltaláló élete

Mikulik Ferenc, a feltaláló, amíg a dolog a tőkésescsoporttal nem fix, nem mozdul a helyéről, nem hagyja ott 3500 lejes állását, mert élni kell valamiből és ami biztos, az biztos.

— Hogy jött erre a gondolatra?

— Kérem, én sok mindenfélével kísérletezek és egy ismerősöm, akivel a kísérleteimről beszélgettem, azt mondta, hogy valami ilyesfélét kellene feltalálni. Megpróbáltam és bizony nehezen, de sikerült... Nehezen ment, mert kevés a szabadidőm és pénzem sem igen volt, amíg az ügyvéd ur nem kezdett támogatni.

— Milyen képzettsége van?

— Nyolc gimnázium, amit Pesten végeztem és két politechnikum, amit Németországban hallgattam... Észreveszi csodálkozásomat, mire felvilágosít:

— Apám mérnök volt, gépészmérnök a Ganz-gyárnál, de meghalt, sokan voltak a testvérek, nem felt tanulása.

Aztán meg is nősült, jött egyik gyermek a másik után, a gyerekekkel a nagyobb gondok, robot és így lett a nyolc gimnáziumos, politechnikás Mikulik Ferenc gépmester 3500 lej fizetéssel a petrosényi bányatársulatnál.

Elmondja még, hogy békében 75 ezer koronát kapott a magyar állami gépgyártól egy szabadalmáért, mely a százötögeknél 30 százalékos szénmegtakarítást hozott, ezt a pénzt elvitte a háború.

Van még három szabadalma, de most ez a legfontosabb, ez az Elektroklorifer. Ha ez sikerül, ha a tőkésék felismerik ennek jelentőségét és értékét, akkor... akkor otthagyja a gépmesteri állást és kiköltözik a bányászható, ahol most ingyen lakást, fűtést, világítást kap...

küldetésükhöz méltó írók ne forduljanak társadalmi felszabadulás politikájának szűkebb távlati felé...

A világreakció megerősödésének mai korszakában az általános társadalmi felszabadulás irányába mutató konkrét életfeladatok és célkitűzések vonalán mozgó írók, minden eszközzel (intellektuális és politikai eszközökkel egyaránt) történelmi életfeltételeink megváltoztatására és jobbátevésére küzdenek

HIREK

ESZMELET

Az emberek közt való beszélésem, az nem az én beszélni valóm; a sorsom, az nem az én életem; a kesztyűm nem az én kezem.

Ó, hány tükörbe néz a hold egyszerre. Hány tengerbe, tóba, folyóba, pocsolyába. Hány ablakba, hány szobor és hány sir- emlékmű márványába, hány bádogtetőbe. Ó, mennyi virrasztó szemem és mennyi alvó hímlokon uszik átál.

Utonálló lennék, így kiáltanám:
— Pénzt, vagyis életet!

Ki tudna olyan emberszerető lenni, mint a kutya? Az a legunalmasabb és a leghitványabb emberhez is ragaszkodik.

A bölcsök azt tanácsolják, légy megelégedve, ez a boldogság.

Légy megelégedett a nyomorúsággoddal, a vereségeddel, a család sikerével, a szemtelenek szerencséjével, a hazugok igazával és minden embertelenséggel a földön.

A gondolat: az a fa, amelyik az égig nő. Ugy kéne képezni magunkat, hogy az életet végtelennek tudjuk felfogni. Az esztendő: tavasz, nyár, ősz, tél. Egyik esztendő olyan, mint a másik. Egy esztendő: az Idő, az örökig tartó. Az élet: az Örökkévalóság. Nekem nincs halálom, legfeljebb a végtelennek lesz vége, észrevétlenül, mikor az én életem elalél. Én azt hiszem, minden szomorúság, minden bűn onnan van, hogy halálra vagyunk nevelve.

A gazdagot elvetik a földbe... nézd: kő nőtt ki belőle.

Az illúzió: az a rózsaszín selyempapír, amelyik a cirkuszban karikába feszítve vár: a lovagnó beléugrat a szép papírba és széjjelszakítja.

A harcának, tudjuk, a szive is a fejében van.

Élhetetlen voltam, nem tudtam, hogy kell élni. Ha csak rajtam állana, azt hiszem, meghalni se tudnék majd.

Hazudni... olyan nehéz, mint kardot nyelni.

Van nagyobb Nap a Napnál, van több világság a világságnál, van szebb a szépségnél, jobb a jósnágnál. Van egy nagyobb, szebb, igazabb példány belőlem, egy másik világon, amely az alá a nagyobb Nap alá tartozik. Mindig arra a Magamra gondolok.

Szép Ernő

— **Makacs székrekedés,** vastagbélkatarus, gyomorban, puffadás, vértörődés, sárgaság aranyeres csomók, csipőfájás eseteiben a természetes „**Ferenc József**” keserűvíz, reggel és este egy-egy kis pohárral bevéve, rendkívül becses házi szer. Klinikai megfigyelések tanúsága szerint a **Ferenc József** víz még ingerlékeny belü embereknél is fájdalom nélkül hat.

— **Időjelentés.** A budapesti időjárás-kutató intézet jelentése szerint megélénkült délnyugati szél, hó és ónos eső várható. Keleten némi enyhülés lehetséges.

— **Sáp, vagy büntetés.** Nagyvárad tudósítónk jelenti: A tábla ma tárgyalta Sperm E. máramarosszigeti szeszgyáros ügyét, akit a törvényszék 3000 lej pénzbüntetésre ítelt, mert állítólag meg akarta vesztegetni a pénzügyigazgatót és egy Kasztl nevű ellenőrt. Sperm előadta, hogy a fináncok adózatlan szeszt találtak nála és ezért 25 ezer lejre megbüntették. At is akart adni nekik 25 ezer lejt, de ne másféleképpen, hanem a büntetés fejében. A tábla a szeszgyárost jogerősen felmentette a vesztegetési kísérlet vádjától.

— **Telefon a leprások telepén.** Londonból jelenti: Brisbanében, az ausztráliai leprások gyűjtőtelepén most telefont szereltek fel. A telefont kizárólag a telepre internált egyetlen fehér ember használhatja, aki ily módon naponként beszélgethet feleségével.

— **Bíróság elé kerül a gyermeke megrottásával vádolt brassói vasutas.** Hónapokig tartó vizsgálat és nyomozás után a brassói ügyészség vádiratot készített Kertész János brassói vasutas ellen, aki állítólag saját leányával folytatott éven keresztül bűnös szerelmi viszonyt. Mint emlékeztetés, néhány hónappal ezelőtt tragikus körülmények között megmérgezte magát és meghalt Kertész Mária 18 éves urilány, aki az egyik brassói ügyvéd irodában dolgozott. A tragikus öngyilkosság után egyrészt Kertészék szomszédai, másrészt néhány brassói ügyvéd megjelentek az ügyészségen és feljelentést tettek a leány ödesapja, Kertész János ellen, akit azzal vádoltak meg, hogy — a lány többszöri nyilatkozata szerint — még annak kiskora óta bűnös szerelmi viszonyt folytatott vele. A vizsgálat során közel negy-

ven tanut hallgattak ki az ügyben. Tekintve, hogy a tanúk egyrésze Kertészre nézve terhelően vallott, az ügyészség vádiratot adott Kertész ellen. Az ügy iratait áttették a törvényszékhez, amely a közeljövőben tartja meg a főtárgyalást az ügyben.

— **12 éves gyilkos.** Tárgovisteből jelentik: A Tárgoviste mellett levő Ungureni községből Dragoiu György és Alexandru Josif Stan tizenkétéves gyermekek szánkázni mentek a közeli dombokra. Játék közben a gyerekek összeszólkóztak, mire Dragoiu György a veszekedéstől feldühítve előrántotta bicskáját és ellenfelét kétszer hasba szurta. A bicska valóságos felmetszette a szerencsétlen gyermek hasát, aki az azonnali segítség dacára, még aznap meghalt. A csendőrség letartóztatta a tizenkétéves gyilkost.

ABLAK

A német birodalmi hóhér megelégedte. Nem bírta tovább a munkát és lemondott magas állásáról. Nagy dolog ez manapság. Valaki, akinek ilyen finom pozíciója van, beáll munkanélkülinek. 50 kivégzést hajtott végre az utóbbi időben és felmondta az idegei a szolgálatot. Nem bírta a szegény munkások jajgatását. Olyan borzalmasan kiáltoztak az élet után. Tuljószerűnek bizonyult Gropler mester ehhez az álláshoz. 50 után már felmondta a szolgálatot. Szerencsétlen idegencs. Mit csinálna, ha véletlenül nem a hóhéri posztot, hanem — mondjuk — a Göbbels posztját kellene betöltenie?

A LEGNÉPSZERÜBB ROMÁN SZINESZNŐ

Leny Caler, a legnépszerűbb román színésznő egyike, a bukaresti közönség kedvelte. Ő a román Gaill Francis. Most egy külön társulattal, erdélyi turára indul.

— **Telefon a bányagázárlarban.** Párisból jelentik: Több francia bányában most újfajta gázárlarokat próbálnak ki, amelyekben apró telefonkészülék van. Bányászati szerencsétlenségeknél a mentést gyakran az nehezíti meg, hogy a mentőlegénység nem tud érintkezni a külvilággal. A telefonkészüléknek természetesen egész kicsinek kell lenni, ugyszintén áramenergiája is csak egészen csekély lehet, mert különben szikráutgrásoknál a bányagázok meggyulladnának. Hosszu kísérletezések után sikerült ezeket a problémákat megoldani. A gázárlarba szerelt telefon, alig két és fél font.

— **Elítélték az „Erdélyi Szikra” terjesztőit.** Nagyváradról jelentik: Ma tárgyalta a törvényszék Ambrus Péter, Ambrus János, Biró Lajos és Varga Gyula munkások ügyét, akiket a Marzescu törvény alapján vád alá helyeztek, mert az Erdélyi Szikra című baloldali lapot terjesztették. Waldmann védő rámutatott arra, hogy a lapot hatóságilag engedélyezték és, ha büntetőjogi felelősségről van szó, akkor elsősorban a lap kiadót kell elővenni s nem pedig a rikkancsókat. A törvényszék Ambrust 15 napra, a többieket pedig 8–8 napi elzárásra ítélte. A munkások az ítéletet megfellebbezték.

— **Együttélés, vagy halál.** Budapestről jelentik: Különös családi dráma játszódott le Budapesten, a Zárda utcában. Itt lakott szüleivel együtt Pappházi István újpesti hadirokkant felesége. Az asszony néhány héttel ezelőtt a folytonos civódások miatt otthagya férjét, aki több könyörgő levelet írt az asszonynak, eredménytelenül. Tegnap este Pappházi István megjelent a felesége lakásán. Sirt és könyörgött az asszonynak, hogy térjen vissza hozzá. Miután azonban az asszony hajthatatlan maradt, a férj előtört a villanyt előrántotta a revolverét és négyeszer az asszonyra lőtt. Az egyik golyó

mellen találta az asszonyt, aki éles szikollyal összeesett. Pappházi István a merénylet után elmenekült, az asszonyt pedig súlyosan sebesült állapotban kórházba szállították. A merénylő férj nyomtalanul eltűnt. A rendőrség országos körözőlevelet adott ki ellene.

— **Rövid hullámok:** Indikációk: kelések, ízületi betegségek, reumatikus- és idegfájdalmak, lábfekélyek, tüdő- és mellhártyabajok. Gyomor-, máj-, epehólyagbántalmak. Női bajok. Kezelés a ruhán keresztül, semmi égési érzés, egyetlen átmelegítés. Dr. Mayer, Kapu-utca (Reg. Carol) 2. Kezelések naponta 9–12-ig és 16–18-ig, vasár- és ünneppapokon kívül.

— **Kommunisták a váradai bíróság előtt.** Nagyváradról jelentik: A nagyváradai törvényszék csütörtökön délelőtt 15 margittai vádlott felett mondott ítéletet. A vádlottak ellen az volt a vád, hogy az 1922-ben lezajlott választások alkalmával kommunista röpiratokat terjesztettek. A vádlottak tagadták a terhükre rótt eszelekményt. A bíróság bűnösnek találta mindegyiküket és a Marzescu törvény alapján 4 hónapi fogságra és 3 ezer lej pénzbüntetésre ítélte őket. Az elítéltek felebbezték. Kommunista ügyet tárgyalt a tábla is csütörtökön délelőtt. A tábla előtt kommunista tevékenységgel vádoltan 3 szatmári ifjuncs állott. A szatmári törvényszék annakidején 3 hónapi fogságra ítélte a vádlottakat. A tábla helyben hagyta az alsó fórum ítéletét. Ugy az ügyész, mint a vádlottak megnyugodtak az ítéletben.

THERMOGÈNE
meleget fejleszt és leküzdö a köhögést, légszűkítést, grippe, a rheumát és idegfájdalmakat.

Használati utasítás: A Thermogènt a fájós helyre tenni és ügyelni, hogy a vatta feszesen a bőrön feküdjék. Erősebb és gyorsabb hatás elérésére elegendő, a vattát egy kevés vízzel vagy szeszszel megnedvesíteni.

Vezérképviselő: **L. DILLAN**
Bukarest, str. Pitar Mos, 4

A világ összes gyógyszerüzében és drogeriáiban kapható.

— **Egy orvos hősi halála.** Rómából jelentik: Az olasz fővárost rendkívül megrendítette Triolo egyetemi tanár, ismert nőorvos tragikus halála. Triolo tanár operáció közben rosszullet fogta el. Erejének végső megfeszítésével befejezte a műtétet és megmentette az anya és az újszülött életét, majd betámolygott szobájába és kérte, hívjanak orvost. Azután önmagán érvágást akart végrehajtani, de mielőtt szándékát végrehajthatta volna, holtan rogyott össze. Megállapították, hogy szívszélhűdés vetett véget életének.

— **A szellemek és a halálba kergetett szakácsnő.** Nagyváradról jelentik: Beszámolt a B. L. arról, hogy Horvát Julia szakácsnő, akit állítólag szellemek kényszerítettek arra, hogy öngyilkosságot kövessen el, a nagyváradai kórházban borzalmas kínok között kiszenvédett. A nyomozó hatóságok most Oláh Ferencné nagyváradai vajakos asszonyt keresik, aki szoros kapcsolatban volt a szakácsnővel és akinek a valószínűség szerint teljesen a hatalma alatt állott a szerencsétlen asszony, azonkívül azt a marosvásárhelyi cukorgyári tisztviselőt is kr akarják hallgatni a hatóságok, akinek a szakácsnő megtakarított pénzéből 50 ezer lejt adott kölcsön.

LEGMEGFELELŐBB AJANDÉK

— Már hetek óta azon töröm a fejem, mit adjak ajándéknak névnapjára a vőlegényemnek.

— Mi a foglalkozása?

— Költő.

— Akkor a legegyszerűbb a megoldás. Végnyeki egy szép papirkosarat.

(Wiener Illustrierte)

Forradalom

a régi gyógyszerészet terén

Bőrbajok, Viszkoltegegy, Görcsör, Flóbit, Tályog, Egzema, Reuma, Köszvény, Érelmeszesedés, Női betegségek

Nincs fájdalmasabb és lesújtóbb állapot, mint az, amelyet a romlott vér okoz azoknál, akik szerencsétlenül áldoztak az egészségüknek, az aknésnak, a herpesznek, a psoriasisznak, a szikózisznak vagy az eritemnek. Vagy akiket agyhoz köt a felpuffadt véredényrendszer (aranyér, görcsör, flóbit), vagy ami egyenesen tagjaikat marcangolja (a lábujjak), vagy ami veséjüket megérinti (nefrít, fehérjevesztés). Micsoda tragikus élete van annak, akinek véredényei elmeszesedtek, és ki van téve minden pillanatban a legvéresebb baleseteknek. Mit szenved az a nő, aki atmeneti körzetekben megkapja a veszedelmes fibrómákat, be dagadtokat, melyek egy állandó hűdéses állapot következményei? Sokszor állott tehetetlenül az orvosi tudomány, de amióta Richelet L. felfedezte a

RICHELET VÉRTISZTÍTÓ vagy vérfelújító gyógymódot

vége minden olyan öröklött vagy bennülsős betegségeknek, melynek eredetére, régi voltára vagy súlyosságára való tekintet nélkül eddig nem tudtunk gyógyítani. A boralati véredények eltűnnek. A sebek behegednek, minden nyom nélkül. A dagadt erek lelohadnak, a véredények felszabadulnak, a vese működésbe jön, az agy megújul, az asszony megtalálja testi és lelki épségét. Ezért becsülj olyan értékesnek magad az orvosi kar a Richelet L. gyógymódot s amelyről maguk a betegek a hála hangján írnak:

20 év óta kinez az egzema. Miután mindent hiába próbáltam, örömmel tapasztalom, hogy pontosan követve a Richelet gyógymódot, megmenekültem e súlyos baj minden következményétől.

Sylvain POLYÉ
19, rue Saint-Nicaise, Rouen.

BITAILLÉNE, postai hivatalnok
Mansel, par Beauvais (Oise).

Minden ügyhez ismertető könyvecskét mellékelünk. Kapható gyógyszerüzekben és drogeriákban. Laboratoires L. RICHELET din Sedan 6. Rue Belfort, Bayonne (Franciaország) Román vezérképviselő: Jules DILLAN, Bukarest, 4. Strada Pitar Mos.

Minek nevezzetek...?

Ez a „Minek nevezzetek?” mint ismeretes, a világirodalom koronagyémántjai közül az egyik legtüzesebb. Hőfoka annyira izzó, hogy az ember várja: na most olvad meg és csöpögn le...

Az applikáció ebben az esetben így hangzik: Minek nevezzetek Székelyudvarhely?

A városok ugyanis, idővel, jellegüknek, sajátáguknak, értéküknek vagy rangjuknak megfelelő jelzőt kapnak, melyet szinte mint márkát viselnek, aztán hivatalos elnevezésük mellett. Eme jelző fakadhat elismerésből, bámulatból, lokalpatriótizmusból, reklámból, de gúnyból és keserűségből is. Például a hánatosan anakronisztikus „kincses” Kolozsvár, a Marosvásárhely kissé nagyképű „székelyek fővárosa”, Nagyvárad csipős „peceparti Párisa” stb. itt bent, „Észak csillaga”, a „virágok városa”, „Duna királynője”, a „világ fővárosa” és mit tudom én, még miyennek kint.

Ez, hogy egy jelzőt találjak városomnak, kezdetben csak egy játékos gondolat volt, később probléma lett, gondot okozott és az éjjel már nem tudtam aludni miatta. Plasztikusabban: minek nevezzetek? — forgolódtam ágyamban, de reggel felé ezt a kérdést, ha jól emlékszem, már enyhén üvöltöttem.

Minden oldalról néztelek városom, emelgettelek, izlételek, szagolgattalak, analizáltalak és felforgattalak. Összehasonlítottalak, tapogattalak megkerülgettelek, latolgattalak — minek nevezzetek?! Minek nevezzetek?! Hát kellett ez nekem? Most, hogy a boldog újkívánást valahogy kikevertem, hát kellett jönnie ennek a... ennek a... — aztán borogtatást raktam a fejemre.

De tényleg, nézzük: például a „csend fészke” nem volna rossz, ha a házunk előtt visító favágógép elől néha-néha a fejemet nem kéne bemenekítenem a párna alá. Különben is az idegenek azt mondják, hogy nálunk valami állandó hörgést hallanak, amit az idevalósiak már megszoktak.

Vagy talán a poétikus „Küküllő gyöngye”? — Küküllő gyöngy! — mondom az öröm derengésével, de aztán legyintek: „hamis gyöngy, székelyek jóéjszakai”, amelyből, mint klasszikus eszmekörből, ez pottyan nyomban elmél: „Erdély Tiborca”.

Minek nevezzetek? „Váltók” közt, döcögő vicinálisnak? Vakondtúrának? Örök sétálók Mekkájának?

A „siralom völgyét” már elírták az orrom elől, az „elvesztett város” tulás, „gondvár” mesterkelt, a „síró város” plágium.

Minek nevezzetek?! Minek nevezzetek?! Minek nevezzetek?!

— Na, csak ne legyünk idegesek — mondom és surolom hátul a tarkómat — ne legyünk idegesek, így nem megyünk semmire, haladjunk nyugodtan és tárgyilagosan valami rendszer szerint. Próbáljuk meg talán a deduktív módszert.

Tehát: minek nevezzetek? Na lássuk csak — egész könnyedén és játszián — például... például... „Hargita rózsája”?... Mít tetszik szólni? Hogyan?... Elvégtül kérem a rózsá sincs kanalizálva?! Viszont igaz, hogy...

De akkor minek nevezzetek?! Minek nevezzetek?!

Fejős tehénnek? Alvó oroszlának? Nubia párducának? Virágnak? Illatnak? Szinnek? Számítási művelőnek? Orvosi beavatkozásnak? Irodalmi terméknek? Kereskedelmi ügyletnek? Nehéz születésnek? Tályognak? Csokornak?

Minek nevezzetek? de most aztán komolyan kérdelem...!!! Mi vagy te?

Város? Falu? Fészek? Mag? Helység? Tömölök? Kolostor? Lokál?

És mit csinálsz?

Haladsz? Maradsz? Emelkedsz? Zuhansz? Sirsz? Kacagsz? Ez ott mosoly vagy grimasz? Úlsz? Haldoklatsz? vagy már rothadsz is?

Nézd, letérdelek és úgy könyörgöm neked: minek nevezzetek?!

És már srok: minek... minek?

Lehet itt fantázia, rádöbbenés, józan ész, ráhibázás, következtetés, kiokoskodás, néven nevezés, kiagyalás, valami, ami jelzőt tudjon adni neked?

Jó, leborulok, de mondd...

Nem felelsz? Nem felelsz?!... Hát akkor nesze! nesze!! nesze!!!

Rendőr: Komiszár ur kérem, kint van egy ember, arecal az ut közepén feküdt és ültette a földet.

Komiszar: Hogy hívják?

Rendőr: Valami... valami Minek Nevezettek.

Komiszar (gondolkozik): Mindenesetre vigye le az őrszobába.

Görbetükörben

Karrikaturák — egy húzással

Andreas prefektus: — poraiból megélemezett Phönix madár.

Pénzügyigazgató: — egy szőke szirt az adózás viharzó tengerében.

A betegsegélyzés: — az az egyéni közérdek, amibe belehalnak a makkegészséges udvarhelyi iparosok.

Dr. Szabó Viz és Dr. Nagy Tűz: — ügyvédek.

Lakatos Tivadar: — hamis-ékszer-ária.

Dr. Benedek Géza: — hazajáró lélek.

A székelyudvarhelyi piac: — közbádoghíd.

Egy ujonnan nyílt fűszerüzlet: — csendes családi sirbott.

A két konkurrens bodega: — itt enni, vagy ott enni, ez itt a kérdés.

Rösler Kari: — kicsi ember nagy gonddal jár.

Szabó Károly vendéglős: — hát még ha inná?

Sebesi Ákos: — hizásnak indult bon-mot.

Sebesi János: — fogyásnak indult politikai karriér.

Vári Zsiga: — hogyne ölné a méreg, mikor van egy piros s a többi mind nagy lap.

Ferenczy Jenő: — ugyanaz tökbén.

A székelyudvarhelyi tüzoltók: — az egyetlen örömteljes munkanélküliség.

Pluhár Gábor: — illusztráció ahhoz a nótához, hogy: „Tényeremen hordom...”

Sámson József: — az erdélyi színészet egyik pillére (Korona-pillér).

Lootz Riki: — kis lokál a nagy duma mentében.

Brunnhuber Kálmán: — elaludt a lelkem.

Orbán a Markovitséktől: — „szüret előtt van az idő”, „külömben is, kérlek, be fogják hozni az agglégény-adót, na, nincs igazam?”

A székelyudvarhelyi árak: — halló, halló, itt látunk valamit alattunk, bizonyára a Pickard léggömbje.

Az erkölcsök: — min... (c, kitörött a ceruzám hegye).

DIVATLEVÉL

Rémes!
Figyelj ide, kedvesem: Tegnap délbén négy ur sétál a korzón.

Rémes.
Nem egymás mellett sétáltak, hanem egymás után.

Rémes.
Négy szép szál fiu, atléta vállakkal.

Rémes.
Utánuk ment egy örült.

Rémes.
És az örült elővette revolverét.

Rémes!
És lött!
Rémes!!
A golyó átment a négy ifju vállán.

Rémes!!!
És kutyabajuk sem lett!
Hát nem rémes, kedvesem?!

Szervusz.
U. i.: jövő levelemben a női divatról írok.

Székelyudvarhely a statisztika tükrében

Született 41 munkanélküli és 34 lány.

Házasság volt 7, öngyilkosság ugyanannyi.

Udvarhelyen jó párti van 3. Egy rómi-párti, egy sakk-párti, egy lórum-párti.

Tehetség van 71, nagytehetség van 134, lángész 222 és zseni, a legutóbbi népszámlálás szerint, 8652. A többi normális.

Autót tart 24 ember, örült ugyanannyi.

Szabó van 16, fordítással foglalkozik 16.

Főpincér van 1, elfoglalt író van egy, lefoglalt író van öt és fél.

Választópolgár van 2410, képviselőjelölt valamivel több.

A székelyudvarhelyi iskolákba jár 535 tanuló, ebből tandíjhátréka van 467-nek, a többi — tandíjmentes.

Iparos van 305, ebből önkézzel adta vissza iparigazolványát Teremtőjének 3, közvetve

250, hűdést kapott 51, adóelengedést kapott egy.

Nyilvános óra van 3, az órák közt differencia van 26 óra 14 perc.

Ügyvéd van 22, más pályára készül 22.

Orvos van 9, beteg nincs egy sem, halálozás hetenként 10—12.

Utazó jár a városba 630, ebből sirva megy el 629, nem tud elmenni 1.

Szemüveget hord 228 egyén, rövidlátó 6660 egyén, közel-látásban szenved 5620 egyén.

A textilesek eladtak 14.498 méter női szövetet, átlag 75 lejes áron és 51.193 méter divatot, átlag 360 lejes áron.

Kézpénzért vásároltak két esetben, letartóztatás történt ugyancsak két esetben.

Kölcsön kértek 630.000.988 stb. esetben, kölcsön adtak 0 esetben.

Báli krónika

Szinikritika a műkedvelőről

Deficitre emlékeztető nagy bál csak egy volt, karácsony másodnapján. A bálra, a közönség részéről, lehet mondani óriási előkészületek történtek. (A rendezőség részéről már nem annyira). Kölcsön kértek 1 szmokingot, 6 zakkót, 11 pár cipőt és másfél pár fuszeklit.

A bált a Csárdás kirányé c. operett előzte meg, mely minden híresztelés ellenére, részleteiben hasonlított az eredetihez.

Szereplők:

Czikmántoriné: Rutinos műkedvelő, kár, hogy többet pózol, mint amennyit egy primadonnának általában elnéz az ember. Hangja jó szinpadí hang és a meddig elengri, tud is banni vele. Olykor-olykor — ágaskodott.

Zakariás Margitnak, mint szubrettnek, ez volt az első fellépése. Megállapítható, hogy ez nem volt ballépés. Hangját temperamentummal próbálta pótolni. És ezt — a szubrett szerepkörnél — idővel el is lehet érni. Hallása és toalettjei jók voltak.

Kerestély Gyula otthon volt a szinpadon.

Beldovi' Emil minden lehet' elköve-

tett, még izzadt is. Kár, hogy ez a nagyszerű műkedvelő nem volt kedvénél és a szöveggönyvnel.

Miklós Józsefen, ezen a szintén kivételes tehetségű műkedvelőn látszott, hogy a rendező nem fogta elég erősen.

A táncokat Göllner Pici tanította be. Megérte.

Tassaly Andor mint sugó, általános feltűnést keltett meleg bariton hangjával. Kár, hogy akadtak a karzaton olyanok, akik haragudtak — mert nem hallották tisztán.

Ungváry János karmester lelkesen és tehetségesen dirigált, csak azt szokja le, hogy énekével ne nyomja el a szinpadon szereplők hangját.

A díszletek minden dicséretet megérdemelnek.

A rendező neve nem volt feltüntetve. Nincs miért szégyelje magát, de szigorubb lehetett volna.

A zenekar felsőbb osztályba felléphet. Az estélyt követő bál népes volt és időtartamra rekordot javított.

A bál szenzációja az volt, hogy éjjel után bejött egy nyolc-tíz éves gyerek, sportingben és harisnyában. Kileste a szü-

netet, aztán egy széket tett a terem közepére és tornamutatványokat végzett. — Majd körbejárt és tányérozott. Bál 1935. bar

*

Szilveszterkor csak a kávéházban volt élet, mert bár például a magyarpárti klubban is meg van engedve a multság, de a párt vezetősége arra az uri és mélyen emberi álláspontra helyezkedett, hogy mikor a klub homlokzatán fekete zászló leng, bent nem tart mulatságot. Bizonyára így vélekedtek a többi egyesületek is és így a kávéház versenytárs nélkül szaladt az éjszakában. Meg is látszott rajta. Ugy tele volt, hogy falán még a fektekávés csészékbe sem fért volna több fekete.

E sorok írója egyóra után ment le, de mivel többek közt nem juthatott egy székhez, egy táncosnőhöz, egy pohár nedűhöz, sőt valamivel később még lélegzet-höz sem. Sajnálattal otthagya a gazdasági krízis eme brutális bizonyítékát. (Igen, mert most egy éve, ilyen körülmények közt, még a kávéház padlásán is teríteni kellett volna.)

Mint halljuk, a Hargita Testedző Egyet bálja következik a soron.

Választás után

(Életem első verse.)

Még nyílnak a ködben a téli plakátok,
Még zöldül a polgár az urna előtt;
De látod amottan a régi világot?
Már köd takarja el az ígérgetőt.

Már elszállt a dal, a szerelemnek vége
S a programnak, mely lelkünkben ég
Már csak emléke él...

S a polgok* megint árva,
S a kifizetett** számlák
Serege,
Belevész a tengerbe.

És lent zúg a tenger, a tenger ürül.

Ki az? Mi az? Vagy ugy? Nahát,
Fordulj be és aludj, jó deputát!

A hó hull, a karaván halad,
Ma láttam azt az urat, már nem is dagadt.

Még nyílnak a ködben a téli plakátok,
Még zöldül a polgár az urna előtt;
De látod amottan a régi világot?
Már köd takarja el az ígérgetőt.

* „Polgok” ehelyett: polgárok (Ez az ugy-nevezett költői szabadság. Hadd éljünk vele!)
** „Kifizetett.” ehelyett: kifizetetlen. (Ugyan az.)

Választás előtt

(Életem második verse.)

„Melyiket szeressem, melyiket imádjam,
Eztet* megtartsam-e, avagy azt** kivagjam?”

Igy sóhajt Kis Polgár s szomoruan neze***
Látni rajta, hogy már menyen el az esze.

Aztán gondolt egyet: „hé anyjukom, vrrrad!
S felköté — de drékra**** a leoldott szíjat.

A revolvert (választása másik tárgyát)
Bevágta a sutba s kihordta a...

(T. i. mezőgazda volt az illető.****)

* „Eztet”, ehelyett: ezt. (Lásd költői szabadság.)

** „Azt”, ehelyett: aztat. (Lásd ugyanaz.)

*** „Neze”: a nézni ige Tamási-alakja. (Lásd ugyanaz.)

**** „Drékra”, ehelyett: derekára. (Lásd ugyanaz.)

***** Megnyugtató: ez volt életem utolsó verse!

Előfizelőink figyelmébe!

Mindazon előfizelőinknek, akik nem helyi pénzbeszedő útján szoktak fizetni és előfizetésük f. hó 15-én lejár, a mai napon postautólevényt küldünk ki. Nagyon kérjük az illető előfizelőinket, sziveskedjenek ezen postautólevény felhasználásával az előfizetés megújítására szolgáló összeget mielőbb átutalni, nehogy — ennek hiányában — lapunk folytatólagos küldésében megszakítás állion elő.

Baradlai László:

Egyetlen ember statisztikája

Kiméletlen riport a riportról

A baj ott van, hogy nem bírjuk már az ugynevezett „történelmi időköt”. Mindennap annyi esemény és annyi történelem szakad reánk, hogy nem csoda, ha a végén már elfásultunk. Már semmi sem elég érdekes számunkra, már semmi sem szenzáció. Régen az volt a mottó, hogy „minden szenzáció csak három napig tart”. Hol vagyunk ma már ettől? Hol van az a szenzáció, amely tovább tart huszonegy óránál? A második huszonegy órában már új szenzációk halványítják el azt, ami még tegnap nagyfontosságú volt, amiről tegnap még azt éreztük, hogy kiveti sarkaiból a világot.

Az ember reggeltől estig a szenzációkban él. Szenzáció az is, ha reggel még van fa, amellyel be lehet fűteni. Szenzáció az is, ha egyetlen számla sem érkezett. Szenzáció, ha az irodában nem mondanak fel, ha nem redukálják a fizetéscinket, ha nem csukták le a legjobb barátunkat vagy a testvéreinket. Altalában szenzáció az ebéd, a talpalt cipő, a sógorom vakbélgyulladás, szenzáció a betörés, amely a szomszédomnál történt, de nem maga a betörés a szenzáció, hanem az, hogy a szomszédnál még találtak valamit a betörők. Hol van ezektől a mindennapi szenzációktól a politika? Hol van ezektől a lélegzetelállító rémes napi eseményektől a „régis” szenzáció?

Megváltoznak a fogalmak is. Elnézegetem a statisztikákat. Valamikor lapotlételnek szánták. Eseménytelen időkben vették elő a lapnál. Állásedésben volt a statisztika. Senki sem olvasta el. Minek? Miért? Két érdekelt a számok? És a fejlődés bár csigalassúsággal haladt, de mindig biztosan, megnyugtatóan ment előre.

Ma azonban a statisztika átvette a regény szerepét. A pontos számadatok mögött tragédiák rejtőznek. Verejtékszerű életek, megbotlott jószándékok, elhullott tervek és elhibázott sorsok vonaglanak a számok mögött. Hol van az a regény, hol van az az író, aki ezt így, ilyen

megdöbbentő realizmussal, a stilusnak ezzel a drámaian tömör egyszerűségével, a színeknek ezzel a tobzódó fekete pompájával tudná megmutatni az életet, mint ahogy megmutatja az erdélyi városok különböző hatóságai által összeállított statisztikai adathalmaz?

Nem tudunk olvasni. Éjszaka, az ágy csendes koporsójában ideges kezünk hasztalan nyúl könyv után. Költő nem gyönyörködött, mert nem hisznek már neki. Nincs idegem a szavak gyönyörű játékához, mert nem tudom, hogy az íróasztal megvár-e holnap is és nem szakad-e ki alólam. A szerelemből kezdünk kikopni. Mit akarhatnánk a verstől? Regény? Amikor a szemünk előtt játszódik mindennap a regények egész sorozata? Detektív történet? Nevetséges. Miért zaklatna fel a mesterdetektív nyomozása, mikor tudom, hogy csak mese az egész. Az igazi detektívre sem nézek fel már a gyermekkoromból megmaradt respektussal. Hiszen tudom, hogy az igazi detektívnek családja van, tudom, hogy a mesterdetektív csak a könyvben pattanhat fel a repülőgépre, hogy a bűnösöket a kétszáz hetvenedik oldalon diadalmasan elfoghassa. Az életben még a harmadik osztályú kocsi sem „pattanhat fel a mesterdetektív”, mert a minisztérium nem ad nyomozási költséget és a sajátjából nem telik. Nem telhet ki, mert havj kétezeröttszázból éppen csak élni lehet. Megélni már nem.

Utleírás? „Séta a vadak között” — talán? Ó, mennyivel békeesebb, mennyivel nyugodtabb élet lehet az emberevők között, mint Európában. Hol van a kannibál becsületes emberhűsítő műve, a „kulturlény” eldurvult ösztöneitől? A skalpoló indiánok? Rég tulhaladott álláspontra. Mindennap megskalpolnak. Hiszen az adóhivatalba járok és barátaim meg ellenségeim vannak, akik minden emberi botlásom után kiássák a tomahawkot és skalpolnak, skalpolnak rendületlenül...

Elet és statisztika

Történelem? Hiszen ezt szenvedem és ezt szenved a világon másik harmincmillió társam. Ezért nem lehettem orvos, ami szerettem volna lenni és ezért nem kaptam a barátom állást és ezért vesztettünk mindent el, amiből még izellőt sem kaphattunk. Ezért nem nőülhetünk szegény halálos fiatalok. Az ember nem szívesen olvassa a saját halálos ítéletét...

Kersek, kutatok a könyvek között. Filozófia? Éhes hassal nem érdekel a millió-elmélet és nem érdekel az absztrakt gondolkodás. Esztétika? Szociológia? Csupa reménytelenség, csupa meghaladott álláspontra. Az idő mindent megfakított. A ma minden könyvről lemosta a valóság színét. Hiszen a világ egész irodalmát, problémáját, panaszát, sorsát, egyetlen könyvben tudnám összefoglalni. Egy könyvben, amelyben nincs más, csak egy szó:

... Jaj...

A statisztikát olvasom tehát. A számokat böngészem. Számokat látok és sorsokat érzek mellettük.

Kivettek: 98. Beadtak: 173.

Igy mondják a számok. Kivettek 98 iparendélyt és beadtak 173 régi engedélyt.

Egy esztendő alatt. Egyetlen erdélyi városban.

Szeretném megnézni a kilencvennyolc optimistát. Mj hajtja őket? Milyen elhivatottság, milyen vad küzdenivágyás, milyen hihetetlen optimizmus viszi őket ki a bizonytalanságba? Az új életkedésbe? Mit remélnék ezek még itt? Milyen csodában hisznek?

És szeretném megírni a 173 tragédiáját. A névtelen százhetvenháromét. Akik elfásultak, közönybe fulladtak, akik letették a fegyvert, akik megadták magukat és beálltak az elesettek nagy lágerébe. Akik végigharcolták a háborút és szerencsésük volt. Életben maradtak, de a nagy győtrelem tizenhatodik esztendejében telitalálattal terítették el életüket.

A kis asztalokat, a szusztereket, a timárokat, beszédes figarókat, a vaskos kerekgyártót, a kormos kovácsot, a finom szűcsöt, a gubást, a lakatost és a kádárt,

akik még itt járnak, mint a háboru csónakkezü rokkantjai. Eleven multként csak megkopva, megtörten, koldusan, szemérmesen, árnyékemberként suhannak végig az utcákon és a szemük az éhező fájdalommal kuszik végig a régi műhely előtt. A műhely előtt, ahol már nincs műhely. Ahol korcsma van, vagy hentesüzlet. Mert ez is napjaink történelméhez tartozik. A gyomor vegetatív örömeinek temploma lett lassanként minden. A jóllakottság filières gyönyörűsége az egyetlen üzlet, ahol nem visszahanyatlás, de fejlődés mutatkozik.

Beszélnék a számok.

Az ügyészség statisztikája hőskötemény. A vagyon elleni bűncselekmények tízszeresére szaporodtak. De nincs, egyetlen egy olyan bűncselekmény sincs, amely a hitellettel áll kapcsolatban. Nem lehet, hiszen nincs hitellet sem. Hová lettek a gavallér-váltóhamisítók? Hová lett a gavallér? És hová lett a bank? Általában hová lett a váltó? És nincs hamis bukkás. Megbukni nem érdemes. Nem is lehet. Nincs kényszerregezés, mert nincs kívül kiegészítő. Megszaporodott a biztosítási családok száma. Sok az öngyújtogatás. Ez az egyetlen üzletág ma. A nagy lehetőség, ami még sikerre vezethet, ami még fellendítheti az üzletet. Ha sikerül! — tovább lehet vinni. Ha nem sikerül? Fogház, börtön...

Megszöktünk már...

Az anyakönyvi hivatalok közgazdasági regényeket adnak ki. Szaporodott a házasságkötések száma. A közös nyomorúság már nem olyan sötét. De negyedére csökkentek a születések száma. Házasodni lehet, legfeljebb ketten nyomorognak de gyermeküket szülni? Miért? Hogy egy emberrel több legyen, aki átkozza az életet?

Szeretném elolvasni még az egynévtized statisztikáját.

A munkanélküliét, hogy az elmúlt évben hányszor lakott jól és hányszor fekölt le vacsora nélkül?

A főtéri kereskedőt, hogy hányszor vett be alonált és hányszor virrasztotta át, hideg verejtékben fürödve, az éjszakát?

A férjhezmenésre váró leányét, hogy hány szál ősz hajat számolt meg a tükör előtt és hányszor sirt bele, felundorodó keserűséggel a párnáiba?

A politikusét, hogy hányszor hazudott?

Az orvosét, hogy hány napon keresztül nem volt betege?

A diplomásét, hogy hányszor bánta meg az egyetemi évek kinlódását, a tanulásban eltöltött éjszakákat?

A rabét, hogy hányszor ment neki elkeseredésében fejfel a tömlőc falának?

A tőkését, hogy hányszor remegett a pénze biztonságáért?

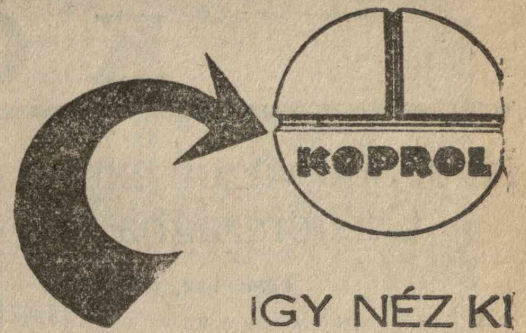
Az újságíróét, hogy hányszor köpte le tollát, mert nem írhatta azt, ami agyát és szívet feszítette?

A hívőét, hogy hányszor volt hitetlen?

A hitetlenét, hogy hányszor hívta lázas szájjal az Istent?

Egyetlen ember statisztikáját szeretném látni.

Hogy hányszor gyűlölte, izzotta ki magából az életet, azért a sok piszokért, ferdelemért, halálos szennyért, amit ez az élet reáfreccsentett és ráfreccsent?

IGY NÉZ KI

a valódi KOPROL hashajtó csokoládé. Külső formájában egyszerű és mégis oly sokoldalú és alagos hatású. Nagyon sok hashajtót eredménytelenül használunk. Az egyetlen elismerten kipróbált hashajtó csokoládé volt és marad: a KoproL. Emésztési zavarainak első jeleire használjon azonnal KoproL hashajtót, amelynek vértisztító hatása is van. Az eredmény meglepő lesz.

Ha KoproL vásárol vigyázzon arra, hogy minden tablettán rajta legyen a

KOPROL

felirat és utánzatokat, mint teljesen értéktelen utasítson határozottan vissza.

Egy magyar károsult dühös beadványa a Népszövetséghez

„Ha nem adnak kártérítést, legyen átkozott a Népszövetség minden egyes tagja”

Budapest, január 14.

A genfi Népszövetséghez már sok beadvány érkezett, de olyan érdekes irást még aligha kapott, mint amelyet *Urmánczy Nándor*, volt erdélyi földbirtokos s jelenleg Budapesten a Pesti Hírlap főmunkatársa intézett hozzá.

Urmánczy elmondja beadványában, hogy a román—magyar vegyes döntőbíróóság még a múlt évben 952.851 aranykoronát ítelt meg neki Erdélyben kisajátított birtokai ellenértéke gyanánt. Semmi reménye sincs azonban, hogy a pénz tényleg meg is kapja, hiszen az agráralap, amely ezeket a kifizetéseket eszközölte, talán csak 50 év múlva lesz abban a helyzetben, hogy követelésének csak egy kis részét

kiutalhassa. *Urmánczy* azután fejtegeti a beadványában, hogy mindezért a Népszövetség is felelős, amelynek pártfogása alatt ezek a dolgok történnék. Végül azt a követelést állítja fel a Népszövetséggel szemben, hogy haladéktalanul fizesse meg neki követelését, mert ő tönkrement s ha a Népszövetség sem ad neki kártérítést, akkor

legyen átkozott a Népszövetség minden egyes tagja, aki hozzájárult az ő anyagi romlásához.

A Népszövetség, minden valószínűség szerint, nem teszi az ablakába a dühös beadványt, de még kevésbé valószínű, hogy azt érdemleges elintézésben részesítse.

Letartóztatták az osztrák náci vezérét

A Magyarországra szökött internáltak önként visszatérnek Ausztriába

Bécs, január 14.

Osztrák kormánykörök ismételtelen kijelentették, hogy most már a legerélyesebb intézkedéseket léptetik életbe az osztrák náci garázdálkodása ellen. Pénteken nagy feltűnést keltő letartóztatások történtek. Őrizetbe vették *Frauenfeld* Alfrédot, a bécsi nemzetiszocialisták vezérét, akit, tudvalevőleg, nemrégiben engedték el a wöllersdorfi internálótáborból. Vele együtt letartóztatták *Schattenfroh* náci vezetőjét is. Mindkettőjük ellen bünvádi eljárást indítanak, mert kiderült, hogy élénk tevékenységet fejtettek ki a náci mozgalom szervezésében. *Frauenfeld* kiszabadulása után azonnal neki kezdett a szervezésnek.

A két letartóztatással kapcsolatban gyanuba keveredett *Alberti* gróf, az alsó-osztrái Heimwehr vezére is, akit bizalmas megbeszélésen csíptek a két náci-vezérrel. *Starhemberg* herceg, a Heimwehr főparancsnoka, vizsgálatot indított Al-

berti ellen, aki, egyelőre, leköszönt állásáról. *Alberti* gróf ügye nagy szenzáció keltett Ausztriában.

A Magyarországra menekült osztrák nemzetiszocialisták kezdenek szétszéledni. A Pinkamindszentnél átmenekültek közül tízenegyén átmentek Csehszlovákiába, nyilván azzal a szándékkal, hogy onnan tovább utazzanak Németországba. — Pozsonyigetfalunál azonban a cseh határőrök nem engedték tovább őket. Erre hárman visszautaztak Ausztriába, tízenegyen pedig *Matternával*, a vezetővel, visszajöttek Magyarországra.

Tegnap délután újabb 31 menekült határozta el, hogy önként visszatér Ausztriába, noha tudják, hogy azonnal letartóztatják őket, mihelyt osztrák területre lépnek. Az osztrák náci nyilván tisztában vannak vele, hogy sem az osztrák, sem semmiféle kormányzat sem szökött olyan könnyörtelen és bosszuálló lenni, — mint a náci

K Ö Z G A Z D A S Á G

Napi 500 vagon export Csehországba

Temesvár, január 15.

A bányási gabonapiac az elmúlt hetek stagnációja után ismét megélnéül. Csehszlovák importőrök 500 vagon árura kaptak behozatali engedélyt, amelyet részben Váradon, részben Temesváron fedeztek. Általános azonban a panasz

a csehszlovákiai üzletek hosszadalmas lebonyolítása

ellen. Amíg ezelőtt egy üzlet lebonyolítása 5-6 napig tartott, most 5-6 hélig is eltart, míg az exportőr pénzéhez jut. A csehszlovák nemzeti bank ugyanis csak akkor engedélyezi a kifizetéseket a román nemzeti bankhoz, ha az áru már befutott rendeltetési helyére s így átlag 6 hélig tart, amíg a két nemzeti bank adminisztrációján keresztül az eladó pénzéhez jut. Ezt a helyzetet a csehszlovák importőrök is kihasználják és igyekeznek a maguk javára hasznosítani, hogy néha 2-3 héttel később jelentik a nemzeti banknak az áru beérkezését.

A tengeri piacon

a Bányáság erősen visszaesett a regáti áruval szemben. A bányási eladók árujával sok visszautasítás volt Erdélyben a

rossz minőség

miatt, úgyhogy most Erdély is kizárólag regáti tengerit vásárol s a bányási árut csak közvetlen közelben tudják elhelyezni. Bányási gazdák ennek ellenére is tartják a tengerit s a regáti 140-es árral szemben a Bányásban 150-165 árat követelnek. Ezidőszerint a bányási kereskedők csak mint közvetítők szerepelnek Erdély és a Regát között.

A buza árát a malmok erősen nyomták, de kínálat ennek ellenére alig volt, úgyhogy kénytelenek voltak magasabb árakat is megadni. Regáti konkurrenciát e pillanatban nincs, mert hajón árut nem lehet felhozni, a szárazföldi fuvar pedig 5-6000 lejbe kerül. Igen érdekes jelenség, hogy a Prochaszka-cég körlevelet küldött összes bevásárlóinak, amelyben felhívja őket, hogy közöljék a gazdákkal a cég figyelmeztetését, hogy igyekezzenek áruikat a piacra dobni, mert a regáti áru megindulása után csak erősen nyomott árakra lehet számítani.

A Bányáság közösen regáti környéke Turnu-Severin és Krajova buzában nem eladó s Prochaszkaék valószínűleg attól tartanak, hogy Moldovából fog a konkurrenciát megindulni s a bányási malmok kiszorulnak. A felszólításnak azonban a gazdák között nem volt hatása. Az árut tovább tartják.

Lisztelhelyezés

az utóbbi napokban élénkebb. Kereskedők, ha nem is promptra, fedezik februári és márciusi szükségletüket, mert minden lanyhasággal való íjlesztés ellenére, remélnek erősebb üzletet.

Korpa kimondottan szilárd. Utóbbi napokban 1000-2000 lejjel emelkedett. Ugyancsak erős a kereslet sőt és kenyérlisztet iránt. Ezzel szemben 0-ás lisztet még mindig nehéz eladni.

Magvakban az idén a here csinálta a legnagyobb karriert: 18-ról felment 45-re, de üzlet csak elvétve van, mert a készlet minimális. Lucerna felment 40 lejre. Az utóbbi időben ellanyhult, de most ismét megindult a kereslet.

A bányási tisztítótelepek erősen foglalkoztatva vannak, sőt a Deutsch Jakab-cég újabb tisztítótelepet létesített, mert nagy árukészletének tisztítását saját telepén akarja lebonyolítani.

Olajmagvak közül tökmagban volt kisebb üzlet.

A bányási gabonakereskedők újabb akciót indítottak

a prémiumok

kifizetésére. Ismeretes, hogy a bányási kereskedelem 57 millió lejjel van érdekelve a prémiumnál. Ennek az összegnek a hiányát természetesen rendkívül megérik, sőt a kereskedők egyrészt tönkretette. Most újabb memorandumot készítettek és Titu Jonasiu képviselő, aki egyébként egyike a legismertebb bányási gabonakereskedőknek, személyesen vitte fel a memorandumot Bukarestbe. Reméli, hogy ez az újabb akció, ha nem is vezet teljes eredményre, legalább részben hozzájuttatja őket évek óta fennálló követelésükhöz.

Az amerikai szesz- és borüzletekben nem tudunk bekapcsolódni, mert nincs „árunk”

Az aradiaktól hajórakományi ószilvóriumot akar Amerika vásárolni

Arad, január 14.

Az amerikai szesztilalom feloldásával kapcsolatban Erdélyben is megélnéül az amerikai szeszüzlet iránt való érdeklődés. Nagyon természetes, hogy az amerikai üzletekbe elsősorban Arad akart bekapcsolódni, amelynek kitünő vidéke nagy-szerű márkájú borokat, az úgynevezett arad-hegyaljai borokat szállithatna.

De nemcsak Arad szeretett volna bekapcsolódni az amerikai szeszszállításokba, hanem maga Amerika is érdeklődött

évekkel ezelőtti aradi összeköttetéseinél, hogy tudnának-e és milyen mennyiségben bort és ószilvóriumot szállítani?

Az érdeklődés ellenére is Arad amerikai üzleteiből semmi sem lesz, mert ebben az évben az arad-hegyaljai bortermelés még arra sem elég, hogy magát Aradot és Arad környékét kiszolgálja és így exportra sem jut.

Ami a szilvóriumot illeti, itt viszont az a nehézség, hogy az amerikaiak csak „hajórakomány”-tételben hajlandók szilvóriumot vásárolni, viszont hajórakomány-

ni ószilvóriumot egész Románia területén sem lehet összeszedni, nem hogy Arad környékén. A régi szesztörvény, ami a szilvórium főzését illeti, nagyon erős kikötéseket szabott és ezek az akadályok lassan-lassan odaérelték a helyzetet, hogy Romániának legfeljebb belfogyasztását tudta a főzött mennyiség kielégíteni. Nincsenek szilvórium készleteink ma és így a nagy amerikai bor- és szeszüzlet, amelyre éveken át vártunk, áru hiányában meg nem valósítható.

Olaszország jövőre ismét kénytelen lesz búzát vásárolni

Róma, január 14.

Olaszország a fasiszta államrend tízéves fennállása alkalmával büszkén közölte, hogy máhnap egyáltalában nem szorul búzabevitelre, mert Olaszország szükségletét saját termeléséből ki tudja elégíteni.

Az olasz büszkélkedés igaznak is bizonyult. A központi statisztikai hivatal jelentése szerint például a múlt év decemberében már csak 24.008 mázsa búzát importált, az előző évi

311.006 mázsával szemben. Az átlagos évi beviteli statisztika azt mutatja, hogy a bevétel annak egyhatedérére esett vissza.

Az újabb jelentések szerint az olasz őszi vetések állása e pillanatban azonban nem a legrózsásabb reményekre jogosít és így Európa búzatermő államai és így főképpen Jugoszlávia és Románia, ismét számolhatnak azzal, hogy Olaszország jövőre búzakészleteiket igénybe veszi.

Hamis könyvelést vezetett-e a temesvári Palace részvénytársaság

Egy hároméves per bonyodalmai a temesvári tábla előtt

Temesvár, január 14.

Jordache N. Jonescu bukaresti nagyvállalkozó, az Athene Palace bérloje és több bukaresti kávéipari üzem tulajdonosa, 1921-ben megvette a Daurbach-családtól a temesvári Lloyd-sor egyik legszebb palotáját, a mai Palace-palotát. Amikor a házban levő kávéház bérlojének lejárt a szerződése, nem hosszabbították meg, hanem az új tulajdonos megalapította a Palace-részvénytársaságot és az üzemet saját kezelésbe vették. A részvények 75 százaléka Jonescu kezében volt, míg 25 százalékát Heschia Jean vette át, aki egyúttal az üzem vezetését is átvette.

1922-23 üzleti évben a Palace r. t. az üzemet veszteséggel zárta, 1923-24-ről kimutatott 200 ezer lej nyereséget. 1925-ben megszűnt a Palace-részvénytársaság és a likvidálásnál kitiint, hogy Heschia Jean 75 ezer lejjel többet vett fel a részvénytársaságtól, mint az öt megillető 25 százalékos nyereség részesedést. A likvidálók felszólították, fizesse vissza a 75 ezer lej többletet, de Heschia Jean megtagadta, sőt mikor a likvidálók per útján akarták követelésüket behajtani, Heschia ellenköveteléssel lépett fel és nemcsak azt tagadta, hogy ő tartozik a részvénytársaságnak, hanem azt állította, hogy még neki jár 500 ezer lej további haszonrészesedés.

A per folyamán kétszer is könyvszakértők kiküldését kérte, mert szerinte a részvénytársaság hamis könyvvezetést folytatott és csak ilyenformán sikerült veszteséget kimutatnia, holott hatalmas nyereséggel dolgozott. Ebből az elüntetett nyereségből jár még 500 ezer lej. A két könyvszakértő azonban egyöntetűen rendben találta a Palace-részvénytársaság könyvvezetését, mire a törvényszék kötelezte Heschia Jeant a 75 ezer lej visszafizetésére. Heschia azonban nem nyugodott bele az ítéletbe, hanem megfélembreztette a táblához, egyben pedig a Palace r. t.

könyveinek újabb felülvizsgálására egy hármás szakértői bizottság kiküldését kérte.

Mindez 1930-ban történt. Heschia felebezése eljutott a táblához, de a pert szüneteltették, mert a felek egyezkedési tárgyalásokat folytattak. Megegyezni azonban az elmúlt három év alatt sem tudtak és 1933 decemberében újra felvették a pert és Heschia kérte 500 ezer lejes követelésének megítélését.

A temesvári tábla ma tárgyalta a felebezést, amelyen a Palace r. t. ügyvédje kérte Heschia keresetének elutasítását, anélkül, hogy a követelés érdemi részét tárgyalás alá vennék, mert az elmúlt három év alatt, amíg a per szünetelt, a követelés, a törvény szerint, elöült. A bíróság elfogadta a védő érvelést és Heschia Jeant elutasította keresetével. Ennek ellenére azonban elrendelte a hármás szakértői bizottság kiküldését, annak megállapítására, tényleg hamis könyvelést vezetett-e a Palace r. t., amely vád beigazolása esetén hivatalból megindul az eljárás a Palace r. t., illetve likvidálói ellen.

Javult Magyarország pénzügyi helyzete

Budapest, január 14.

Genfi jelentés szerint az ott tartózkodó Imrédy magyar pénzügyminiszter nyilatkozott az Agence Economique et Financiere munkatársának Magyarországi pénzügyi helyzetéről. Imrédy örömmel állapította meg, hogy hála a kormány erőfeszítéseinek és a Népszövetségen pénzügyi támogatásának, Magyarország az utóbbi években mutatkozó hanyatlás megállott, sőt, a jelenlegi helyzet bizonyos mértékben feljogosít arra a feltevésre is, hogy gazdasági és pénzügyi téren fellendülést lehet remélni.

Póstatakaréki jaj

J. M. állami tanítónő írja ezt a panaszos levelet:

Már tizenöt éve, és szegény, apró emberek százai hiába vártak és várnak még mindig. A póstatakarékba tett pénzcskéik csak nem akarnak a tizenöt éves homályból előbukkanni. Sőt, mintha az évek számának szaporodásával a köd még sűrűbbé, a remény pedig mind gyérebbé válna.

Idáig ebben a fájó kérdésben, amelynek szenvedő alanyai szegény és nagyon is kis egzisztenciájú szinylődő és pusztuló magyarok, alig történt valami

Nem akarunk mi senkit közönyösséggel, nemtörődömséggel, vagy a fájdalom megérzésének hiányával megvádolni. Mi, akik olyan sokáig és olyan hiába reménykedtünk, most, mint utolsó reménységet, a nagy nyilvánosságot appelláljuk: tűzzék ezt a kérdést a sürgősen megoldandó feladatok közé. Tartsa napirenden a problémát a sajtó és tájékoztassa az érdekelt szenvedő, már-már reményt vesztett betétest az ügy jelenlegi állásáról és főleg azt kérjük, juttassa oda a dolgot, hogy ezeket a betéteket sürgősen fizessék ki

*

Eddig szól a panasz, amelyhez mindössze két sort hozzáfűzni kötelesség: Volt az utolsó tizenöt év alatt nagyobb probléma, mint a póstatakarékpénztári betétek ügye? Bizonyára volt és bizony elintézték ezeket a nehezebb problémákat is. Elintézték, mert kézbe vették. Vegyék már ezt a kérdést is kézbe és mi biztosak vagyunk benne, hogy — elintézik.

A közgazdaság hírei

CIPÉSZIPARI SZÖVETKEZETET ALAPITANAK NAGYKÁROLYBAN

(Nagykároly) A közeli napokban a nagykarolyi cipészek kollektív alapon, közös termelő műhelyben cipészipari szövetkezetet létesítenek. A terv szerint 500 lej névértékű üzletrészjegyeket bocsátanak ki. A szövetkezet a saját részére bőrüzletet is szándékozik nyitni. A terv elé Nagykarolyban nagy érdeklődéssel néznek.

TERMÉNYÁRAK

(Temesvár) Az ünnepek utáni lanyha hangulat még mindig érezhető volt a terménypiacon, kisméretű forgalom mellett az árak változatlanok maradtak. Árak: buza 385 lej, újtengeri 140, ótengeri 200, zab 190, takarmányárpa 180 lej mázsánként.

(Nagykároly) Buza 350-360, rozs 220-230, árpa 200-210, zab 200-210, ótengeri 270-275, búkköny 200-210, napraforgó 340-350, kendermag 425 lej.

Brassó városa 150 ezer lejjel támogatja az idén a kórházba utalt szegény betegeket

Brassó, január 14.

Az új közigazgatási törvény értelmében az összes állami kórházak a községek és megyék közös tulajdonába mentek át. A brassói kórházak, mint autonóm testületek működnek városi és megyei felügyelet mellett. Az autonóm testület szabályzata értelmében a községek kötelesek fedezni mindazon szegénysorsú betegek kórházi kezelési költségeit, akiket a községek által kiállított szegénységi bizonyítvány alapján felvett a kórházakba ingyenes kezelésre.

Az eddigi gyakorlat azt mutatta, hogy Brassó város területén is igen sok olyan szegényember él, aki képtelen a kórházi költségeket fedezni. Ezért Brassó város állandó választmánya legutóbbi ülésén elhatározta, hogy 1934 évi költségvetésébe 150 ezer lejt irányoz elő a szegényebb polgárok kórházi kezelésének fedezésére.

Kitelepitik a falvakra közlekedő autóbuszok megállóhelyét

Brassó, január 14.

A Brassóból Törösvárra, Zernestre, Rozsnyóra, Keresztényfalvára és Szinajába közlekedő autóbuszok tulajdonosai együttes kérést nyújtottak be a városi tanácsnak, hogy az autóbuszállomást az Alsó-éretátról helyezze át a város főterére, a Tanácsház mellé. Az autóbuszok tulajdonosai azzal indokolják kérésüket, hogy a jelenlegi megállóhely, amely a pénzügyigazgatósággal szemben, a Rezső-köruton van, nincs a város szívében és így sokaknak csak nagy nehézségekkel közelíthető meg.

A városháza köréből nyert információink szerint az autóbuszjáratok tulajdonosainak ezt a kérését aligha fogják teljesíteni. A helyzet ugyanis az, hogy a kisvasút állomás elhelyezésének kérdésével egyidejűleg felmerült az autóbuszmegálló áthelyezésének szükségessége is. A város vezetőségének az a terve, hogy az autóbuszállomást minél messzebb vigye a város szívéből. Ilyenformán semmilyen körülmények között nem csufíthatják el a város főterét. Minden valószínűség szerint az összes vidékre közlekedő autóbuszok állomáshelyét a Rezső-körutól a Cigoniához helyezik át. Itt ugyanis közel van a városhoz, amellyel pedig nem éktelemlenik el a város külső képét.

A BOLGÁRSZEGI VÁLASZTÓKAT IS MEGBÜNTETTÉK

Két nappal ezelőtt beszámoltunk arról, hogy a hosszúutcai választókerület elnöke mintegy kétezer választópolgárt ötszáz lejekkel bírságot meg, mert nem szavaztak. A város ezeket a bírságokat elengedte.

Most befutott a városhoz a második ilyen kirovás is. A Bolgárszegen működő második kerületi választókerületnek az elnöke szintén megbüntetett több mint ezer választópolgárt, mert nem jelent meg a szavazáson. A város állandó választmánya ezúttal is arra az álláspontra helyezkedett, hogy a mostoha időjárás miatt a polgárok nem mehettek el szavazni és így az elnök által kivetett összes büntetéseket elengedte.

KULTURELÓDÁS ZERNESTEN

Folyó hó 14-én vasárnap délután fél 5 órai kezdettel a római katolikus vegyes énekkar az iskola helyiségében kulturális előadást rendez a következő műsorral: 1. Bevezető beszédet tart Erdélyi Dezső. 2. Alkony: éneklő a róm. kath. vegyes énekkar. 3. Egyfelvonásos: Előadják Kiss Mancsi, László Rebi, Tökés Pirocska, Brandeschott Kató, Tökés Géza, Mandel Béla. 4. Incédy László: A nővér. Szavalja Kiss Mancsi. 5. Kézdivásárhelyi nótákat énekel dr. Dávid Istvántól Gál Sándor, Zongorán Kíséri Erdélyi Gyula. 6. Séta-palotás. Tánccal adják: Horváth Sári, Jakots Mancsi, Schlauschek Aranka, Várterez Pirocska, Szöcs Márta, Sándor Rózi. 7. Barcarola: Éneklő a róm. kath. vegyes énekkar.

SZOBROT ALLITANAK FERDINÁND KIRÁLYNAK

A Brassóban székelő első hegyi vadász ezred parancsnoksága elhatározta, hogy I Ferdinánd királynak szobrot emel Brassóban. Az ezred kérést adott be a városhoz, hogy 40 ezer lejt kapjon a szobor építési költségeihez. A város vezetősége még nem döntött érdemben a kérés fölött.

VÁROSI REKOMPENZÁCIÓ A RÁDIÓTÁRSASÁGNAK

Brassó város vezetőségének hosszas utánjárással sikerült kivinni azt, hogy a bukaresti rádió minden pénteken közli a brassói és brassókörményeki időjárást, valamint a hó állását. Ez a rádióközlemény idegenforgalmi szempontból nagy jelentőséggel bír.

Nyilván ennek rekompenzálásaként a város állandó választmánya a rádiótársaság kérésére mentesítette az ut- és kövezetvám alól mindazokat az áruneműket, amelyeket a társaság behoz a város területére a Botfaluban épülő rádiócladóhoz.

Astra Mozgó, Brassó.

Január 13-ától bemutatja:

„A KALANDOROK KIRÁLYNŐJE”

című slágert — Ebben a **bűnügyi, kalalendor, szenzációs és zenés filmben**

sok ékszer csillog és ragyog, de a legszebb és legragyogóbb közöttük

BRIGITTE HELM

az ő egyedülálló, nemes asszonyi szépségével, értékes művészi tulajdonságaival, amelyek napról-napra jobban kifejlődnek és olyan tökélyt érnek el ebben a filmben, amilyent eddig még nem láttunk.

Ezzel a filmmel kezdődik az UFA idej nagy slágersorozata

Vasárnap d. e. nagy ifjusági előadás olcsó helyárrakkal:

„A szerencse tánca”

Dina Gralla, Paul Kemp és Jakob Tiedtke.

Élénken és eredményesen zajlott le a futballintézők és bírók gyűlése

Félszáz hölgyjegy és más intézkedések a brassói sport talpraállítására

Brassó január 14.

Mint tegnap röviden beszámoltunk róla, csütörtökön este a brassói labdarúgó egyesületék intézői és a bírók nagy gyűlést tartottak. A napirenden a futballbírók tervezete szerepelt a brassói sport fellendítéséről, amelyet annakidején részletesen közöltünk.

Az ülésen öröndetesen élénk vita fejlődött ki a tervezetnek ugyszólván minden egyes pontja körül. A szöveget Enescu elnök románul, majd Tibád bírósztületi elnök magyarul ismertette. A gyűlés helyeselte és elfogadta azt a pontot, hogy az egyesületék intézői helyesebben minden egyesületből néhány ember rendszeresen jelenjék meg a nemsokára megkezdődő tanfolyamokon, amelyen tapasztalt helybeli sportemberek ismertetik a játékszabályokat. Szóba került az is, főleg a bírók részéről, hogy csak a rendszeres sportnevelés útján lehet elkerülni a bírók inzultálását és sértegetését a pályán, ami viszont lehetetlenné teszi a mérkőzések rendben való levezetését.

Helyeselte a gyűlés azt a pontot is, hogy 10 éven aluli gyermekek ingyen mehessenek be a pályára. Felmerült az az érdekes ötlet is, hogy a nőket is ingyen engedjék be a pályára, ami közvetve — tekintettel a férfikísézőre — növelné a mérkőzések látogatottságát. Végül úgy határoztak, hogy a hölgyek, akik férfikísézővel jönnek, félszáz jegyet kapnak.

Teljes egyetértésben volt a gyűlés a játékosutánpótlást illetőleg. Mindenki ismerte, milyen lehetetlen állapotok uralkodnak most a brassói sportban, mikor se szeri se száma az egyesületeknek, de tartalékokat, ifjusági és törpe csapatokat sehol se látni. Elhatározták, hogy a jövőben kötelezik az egyesületeket, hogy ifjusági csapatokat tartsanak és bizonyos játékoslétszámot felmutassanak.

Élénk vitát idézett elő a szövetségi kapitány és a tréner kérdése is. Több felszólaló mutatott rá, hogy nincs is szükség — és egyelőre anyagi lehetőség sem igen van rá — hogy idegenből drága pénzen edzőket hozassanak. Brassóban van egy csomó visszavonult kitiűnő játékos, aki töviről-hegyire ismeri a helybeli sportot és sportolókat és jobban vagy legalább is éppen úgy elvegezheti az edzés mindennél fontosabb munkáját. — S ezek a sport iránti szeretetükből és áldozatkészségükből, amatőr alapon is foglalkoznának a csapatok nevelésével. A dolog végül olyanformán alakult ki, hogy a számbajelölhető sportemberekből edzői kollégiumot kell létesíteni. A szövetségi kapitány kinevezését illetőleg a gyűlés nem határozott, hanem rábízta annak kinevezését a disztriktból és a bírókból alakult külön bizottságra.

Sok szó esett azután olyan égető kérdésekről, mint a pálya biztosítása a rendszeres edzések megtartására, rendes öltözők létesítése fűtéssel és kellő vízzel, gyógyszerkről és pályatorvosokról való gondoskodás és így tovább. A gyűlésen felszólalók becsületreméltó őszinteséggel tárták fel, hogy milyen szomorúak a jelenlegi állapotok és mennyi minden hiányzik a fent felsoroltakból, ami nélkül pedig komoly és nivós futballsport egy

városban sem fejlődhet ki. Elhatározták, hogy a disztrikt lépjen érintkezésbe a pályatulajdonosokkal ezeknek a kérdéseknek elintézése végett.

Tárgyaltak arról is, hogy a játékosokat rendszeres orvosi vizsgálatnak kell alávetni minden szezon elején. Elhangzott azonfelül még számos felszólalás általában elmondható, hogy az ülésen, amely 8 órától éjjelutáni 1 óráig tartott, megtárgyalásra került a brassói futball-sport rengeteg baja és hiánya. A bajoknak ez a boncolgatása csak üdvös lehet s a résztvevők általában azzal a benyomással távoztak el az eleven hangulatu gyűléstől, hogy megtörtént az első komoly lépés a brassói labdarúgó sport szekerének kiköszkentésére a kátyinból, amelybe jutott. Az összes illetékesek dolga már most, hogy ezt az öröndetes kezdeményező lépést ujjabbak kövessék.

A megbeszézésen komoly hozzászólások hangzottak el elsősorban Enescu elnök részéről, aki dicséretreméltó figyelemmel és tárgyilagossággal elnököl, továbbá Tibád bíró, aki az akció főkezdeményezője volt. Tritsch Bagoly, Geller, Gergely, Hoch, Tóth, Makkai és még számosak részéről.

A gyűlés vitaanyaga és határozatai a héten a disztrikt elé kerülnek a további intézkedések megtétele végett.

Most már talán remélni lehet, hogy a brassói labdarúgó sport hanyatlása megáll, sőt fellendülésbe csap át.

Tizezer lejt adományozott a munkanélkülieknek Sárosy Lajos szücsmester

Brassó, január 14.

Az emberi jószágnak és áldozatkészségnek felemelő megnyilvánulása volt az a jelenet, amely ma délelőtt játszódott le a városházán. Popovici Stefan dr. helyettes főjegyzőnél, aki pillanatnyilag a polgármesteri teendőket is ellátta, megjelent Sárosy Lajos köztisztvisletben álló brassói szücsmester és tizezer lejt adott át Brassó város munkanélküli szegényeinek segélyezésére.

Sárosy Lajos barátainak és tisztelőinek körében tegnap ünnepelte gyémánt lakodalját. A kitiűnő magyar iparos életének nevezetes évfordulója alkalmából a szegényekről sem feledkezett meg. Így osztotta meg örömdét a derék magyar iparos azokkal, akiknek télviz idején betevő falatjuk sincs és talán soha sem jut nekik az élet örömeiből.

Hogyan segíyezi a város a brassói kulturális egyesületeket

Brassó, január 14.

Brassó város állandó választmánya tegnap délután ülést tartott Brediceanu Tiberiu dr. delegált polgármester elnöklete alatt. Az állandó választmány nagyobb összegű segélyeket szavazott meg a kü-

lönböző brassói kultúregyesületeknek.

A határozat értelmében a szász dal-egyesületnek 20 ezer lejt, a Magyar Dalárdának 20 ezer lejt, az Astra kulturális egyesület kórusának pedig 10 ezer lejt segélyt szavaztak meg. Ugyanakkor azonban az állandó választmány az Astra konzervatóriumnak 60 ezer lejt segélyt folyósítását határozta el. Ezenkívül 10 ezer lejt gyorssegélyben részesítették a tuberkulozis leküzdésére alakult egyesületet, ötezer lejt segélyben a tanítók brassói szövetségét, végül pedig kiutalták a különböző egyházi iskolák és iskolafenn-tartó egyesületek decemberi és januári évnegyedre megállapított szubvencióit.

ELMARAD A MARA HIRDETETT „JUHÁSZLEGÉNY” ELŐADÁSA

Az Óbrassói Ifjusági Keresztény Egyesület szombat este behirdetett előadása, közbejött akadályok miatt február 15-re halasztódott. A mulatságot az ongedély körül felmerült nehézségek miatt nem lehetett megtartani a jelzett időre. A február 10-iki előadás azonban minden tekintetben pótolni fogja a mulasztást, amennyiben a rendezőség óriási aktivitást fejt ki a siker érdekében s a Juhászlegény előadása, mint a farsang utolsó magyar mulatsága, egész bizonyos, emlékezetes estéje lesz Brassó magyarságának. Jegyek elővételét jelezni fogjuk. — A vezetőség.

* UTMUTATÓ, A KETTŐS KÖNYVTÉL

gyors és könnyű elsajátítására. Nincs többé könyvelési nehézség, mindenre kész minta, a legújabb törvények előírásai tigelembe véve. Kisebb kereskedelmi és ipari vállalatoknak nélkülözhetetlen. Ára 30 lej. Vidékiek pénzben, vagy bélyegben küldjenek be 35 lejt és postafordultával megkapják a könyvet.

Apróhirdetések

Szavanként 1 lej, vastag betűvel 2 lej. — Legkisebb hirdetés 20 lej

Atköltözés miatt áruraktáramat kisebbítem. Ha olcsón akar vásárolni, keresse fel üzletemet. Révész József textilkereskedő. Lenzor.

Eladó ház, üzlethelyiséggel, nagy kerttel és mellék kis házsal. Érdeklődni lehet Paizs Árpád, Brassó, Fekete-utca 49. 1111

Eladó családi ház, üzlethelyiséggel, fűszer, korosma, vagy mézárósnak igen alkalmas. Brassó, Gyár-ut 17. 1170

Record kötőgéphez megvételre keresek 132-es cilindert, tükkkel együtt. Gráff, Brassó, Tömös-u. 3. 1171

Jóforgalmu vendéglő belvárosban kiadó, lakással. Cim 1172. szám alatt a brassói kiadóban.

Különbejáratu butorozott szoba, fűdőszobával, penzióval kiadó. Str. Sft. Joan 27. Etaj II. 1173

Különbejáratu butorozott szobát keres január 20-ikára fiatal házaspár. Ajánlatokat a lap kiadójába „Tiszta” ieljegzőre kérünk. 1164

Sport

A háromszéki disztrikt megalakulása

Kézdivásárhelyen, január 29-én délelőtt 11 órakor, a Cassa de Pastrare helyiségében tartják a háromszéki disztrikt alakuló közgyűlését. Ez a terület Háromszék és Csikmegyét foglalja magában. A gyűlést az FRFA határozata értelmében Enescu, a brassói disztrikt elnöke fogja levezetni.

Görög-római birkozóverseny Resicán

A resicai munkás sportegyesület január 21-én a munkásotthon helyiségében görög-római bajnoki versenyt rendez Resica város vándordijáért. Részt vehet az egyesületek minden igazolt tagja. Jelentkezési díj 40 lej. Beiratkozni lehet január 21 déli 12 óráig. Jelentkezések Kaiser Ferdinánd, Resica, Carmen Silva utca 44 szám alá küldendők. Mérlegelés és utána sorsolás a verseny napján 12 órakor. A mérkőzések ideje 20 perc, pontozással az egész idő alatt. Mindegyik súlycsoport győztese nagy aranyozott érmet kap és a város bajnoka címet. A második helyezést ezüst, a harmadik bronzérmet kap. A legtöbb pontot elért egyesület a város vándordija. Az első súlycsoport 56 kilóig szól, a többi súlycsoportok 61, 66, 72, 79 és 87 kilóig.

Asztali tenisz-verseny Gyulafehérváron

A helyi Mihail Viteazul egyesület és a kereskedelmi alkalmazottak nagy érdeklődés mellett országos asztali-teniszversenyt rendeztek, amelyer az ugyanakkor megtartott temesvári verseny miatt csak a közeli városok versenyzői vettek részt a helyiekén kívül. Az eredmények:

Csapatverseny: 1. Kolozsvár (Hevesi, Baumzweig, Ridély, Klein), 2. Ker. al-

kalmazottak (Paszternák I. és II. Klein), 3. Mihail Viteazul (Vincze, Vámos, József.) Férfi egyes I. oszt.: 1. Baumzweig, 2. Ridély, 3. Seidenfeld és Klein. II. oszt. 1. Ridély, 2. Klein, 3. Paszternák és Seidenfeld. III. oszt. 1. Paszternák. Férfipáros: 1. Baumzweig-Ridély, 2. Klein-Hevesi.

Szerkesztői üzenetek

Kina: Fukien tartomány függetlensége. Kézirata nagyon értelmes és világos írás. Sajnos, nem közölhetjük, mert névtelenül küldötte be. Nekünk csak tudnunk kell, kinek a kéziratát közöltük. Csak akkor jelentkezzék újból, ha nevét is közli. Egyidejűleg igazoltassa magát kolozsvári tudósítónkkal, Nemes Ferencel. — **Alku. Lángolnak a felhők stb.** Versei közül kettőt válogattunk. Alkalmadtán közöljük. Prózája gyengébb.

A. S., Kolozsvár. Nagyon szép. Közljük. Ujabbakat kérünk és általában általánosan kérünk Öntől írásokat. Prózát is lássunk.

AHOL NEM SZABAD CSÓKOLÓZNI

Bronxvilnek, Newyork egyik külvárosának azon a helyén, ahonnan a legtöbb utca vezet a főváros központjába, csóktilalmat jelző táblákat állítottak fel. Ezt a tilalmat nem annyira a lakosság szemérmessége, mint inkább fontos közlekedési szempont magyarázza. A környék asszonyai ugyanis férjüket, akik a város belsejébe mennek dolgozni, bucsuzól itt szokták megcsókolni. Ez a gépkocsiknak, amelyek ezért kénytelenek megállni, veszélyes torlódást idéznek elő. Így azután a rendőrség arra az elhatározásra jutott, hogy a csóktilató táblákat felállítja, különben lehetetlen lett volna az óriási gépkocsiforgalmat szabályozni.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Allatkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Weikens-csillár legszebb, legjobb, legolcsóbb. Nagy választék! Szent János-utca 32. 1121

Étterem, kávéház és szálloda március egytől térbeadó, esetleg eladó is. Cím a kiadóhivatalban. 1120

Jókarban lévő traktort veszek, vagy cserélek, 4 H. P. erős gőzlokomobilt. Biró István, Tălișoara, jud. Odorheiu. 1169

BABITS MIHALY összes költeményei, 414 oldal, díszkötésben 120 lej. Kaphatók a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56-58. az udvarban.

Allást nyer

Litográfiai átnyomó és gépmester kerestetik. Ajánlatok igények megjelölésével: Fehér, Brassó, Kapu-utca (Str. Regela Carol) 59. 1128

MILYEN SÚLYA VAN EGY CERUZAVONÁSNAK?

Ha az ember ceruzával vonást húz a papírra, a papír természetesen a vonással nehezebb lesz, mint nélküle volt. Tényleg vannak olyan pontos mérlegek, amelyekkel lehetséges ezt a súlykülönbséget megállapítani, noha kisebb, mint egy milliomodgramm. Az ilyen mérleg nyelve egy milligramm ezredrészig megmozdul, ha a ceruzavonásos papírt ráteszük.

RADIÓ A DZSUNGELBEN

Az indiai kormány elhatározta, hogy a dzsungelben bizonyos számú rádióleadót állítat fel. Ezek a leadók fogják a méretetlen dzsungellel London életfolyását közvetíteni. Minden nagyobb bennszülött telepnek saját felvevője is lesz. A kormány egy másik rendelete szerint minden falu közepén erős hangszórót állítanak fel, hogy így a lakosság is részese lehessen a rádió élvezetének.

MINDENNAPOS REPÜLŐSZOLGÁLAT AMERIKA ÉS EURÓPA KÖZÖTT

Az amerikai kormány be akarja vezetni a mindennapos repülőgépjáratokat Amerika és Európa között. Erre a célra 30 millió dollárt irányoztak elő. Ha a terv megvalósul, az óceánon leszállásra alkalmas uszószigeteket építenek, amelyek mindegyike másfélmillió dollárba fog kerülni.

A legmodernebb rádiókészülékeket,

valamint rádióalkatrészeket Állandóan a legnagyobb választékban, a legelőnyösebben és a legmegbízhatóbban vásárolja meg

„NOVY” rádiólaboratóriumban

BRASSÓ, Rózsater 19. — Telefon 199.

Leltárunkat befejeztük!

FIGYELJE
LEGKÖZELEBBI
HIRDETÉSUNKET!

ELBÉ HARISNYAHÁZ, BRASSÓ, KAPU-U. 42

SENZÁCIÓS KÖNYV A GYÓGYÍTÓ TUDOMÁNY CSODÁIRÓL!

Hipnózis-gyógyómód a szervi és lelki betegségeknél

Írta: Dr. Völgyesi Ferenc főorvos.

A tartalomjegyzékből:

Az emberi lélek titkai és az emberi szerzet. — Óserők az emberi lélekben. — Kurázslás és orvosi tudomány. — Tuberkulózis és hipnotizmus. — A rákbetegség. — Az idegesség gyógyítása. — Levél a lourdesi csodahelyről. — Gyomor- és bélbajok. — Mi a hipnotizmus? — „Gyógyíthatatlan” betegségek gyógyítása. — Szervi szívbetegségek terhesége, szülése, hipnotizmus segítségével. — Egy különös eset a hipnotikus fogyasztó és álmatlanság ellenes kurák közül. — Impotencia gyógyítása hipnózissal. — A hipnózis jelentősége szív- és asztmabetegségeknél. — Alkoholizmus gyógyítása hipnózis segítségével. — Hipnózis és szuggesztio a bibliában. — Hipnózis csodái az orvostudomány szolgálatában. — Szívnyomás, halálfélelmek, álmatlanság, szédülés, bűnöző hajlam, stb., stb., biztos gyógyítása hipnózis gyógyómód után.

Mindenkinek, ki az emberi test és lélek titokzatos összefüggéseit megismerni akarja, aki „gyógyíthatatlan” betegségeire biztos gyógyulást akar találni, el kell olvasnia ezen művet!

A roppant értékes, érdekesítően megírt vaskos mű ára csak 120 lej.

Rendelje meg azonnal, mert csak pár példány áll rendelkezésre!

Kapható a

Brassói Lapok Könyvosztályában,

Brassó Kapu utca 56-58.

SZÉPÉSZETI OSZTÁLYAL

bővítette m ki nőfodrász szalonomat **Dr. Winklerné, Beck Rózi** (dipl. Paris Barbara Gould) vezetés alatt. **Speciális modern párisi kezeléseket.**

MOLNÁR ANTAL Brassó, Weiss Mihály-u. 21

Hölgyek

(leányok és asszonyok)

23-30 éves korig, akik folyékonyan beszélnek a román és magyar nyelvet, egy ismert márkacikk terjesztésére kerestetnek. Részletes ajánlatok tényképmelléklettel „Agilis” alatt sürgősen a lap kiadóhivatalába küldendők.

Száraz bükk hasábtá

nem usztatott, házhoz szállitva.

1000 kg. fűrészelve és hasítva **Lej 410** —
1000 kg. csak fűrészelve **Lej 400** —

Garantált pontos súly.

Rendeléseket felvesz a

Brassói Általános Takarékpénztár,
Lensor 31, d. e. 8-12-ig.

PRIMARIA MUNICIPIULUI BRASOV
No. 49-1934.

HIRDETMÉNY

a mezőgazdasági kamara választási névjegyzékének kiigazítása tárgyában.

A mezőgazdasági kamarák rendszeresítésére vonatkozó törvény értelmében, (kihirdetett az 1930. évi július hó 1-én kibocsátott 143. számú Monitorul Oficialban), minden évben január hó folyamán, a mezőgazdasági kamara választási névjegyzékének felülvizsgálása és helyesbítése eszközöltetik.

Választójogosultak minden férfi, vagy nő, aki itt lakik, földadót fizet és a huszonegyedik életévét betöltötte, továbbá azon férfiak és nők, akik egy földművelési, háztartási, erdőgazdálkodási, állategészségügyi, vagy egy más szakiskolát végeztek, még azon esetben is, ha földadót nem fizetnek.

Ennél fogva ezen névjegyzék betekintés végett közzé van téve és felszólítanak az összes román állampolgárok, akik a fenti feltételeknek megfelelnek, miszerint 1934. évi január hó folyamán és február hó 5-éig, közmunkanapokon a polgármesteri hivatalban (II. emelet, 1. ajtó), jelentkezzenek, hogy győződjenek meg arról, vajjon a névjegyzékbe felletke-e véve, vagy nem.

Brasov, la 9. Januarie 1934.

Primar-delegat: Secretar General:
Dr. Polony m. p. Dr. Popovici m. p.

GOMBOS URISZABOCSÁG

BRASSÓ, Kapu-utca 41 szám alatt.
Télikabátok, felöltők, öltönyök stb. elegáns, szolid kivitelben, jutányos árban készülnek.

Bőriparosok!

Támogassátok a saját vállalatotokat. Mindennemű **bőr és talp a legolcsóbb**
BŐRIPAROS MESTEREK ARUCSARNOKA R-T-nál, Erassó, Rózsater 2 szám alatt.

A modern házasság

Írta: Prof. Dr. Wilhelm Steckl, fordította és jegyzetekkel ellátta Dr. Gärtner Pál. **Ára 90 lej.** Kapható a **Brassói Lapok Könyvosztályában,** Brassó, Kapu-utca 56-58. sz. alatt az udvarban.

Elegáns télikabátok, estélyi ruhák, szövetruhák, szolid árakban

Margaret-szalokban

BRASOV,
Marmrosch-palota, Piața Libertății No. 10.

AZ ÁRAK BESZÉLNEK

HIBÁTLANI! HIBÁTLANI!
MINDEN SZINBEN! MINDEN SZINBEN!

Crepe de Chine 59
Crepe Georgette 129
Crepe Satine 155

KERTÉSZ TESTVÉREK

utóda, Brassó, Kapu-utca 26.

Ezek az ÁRAK csak 8 napig érvényesek!